

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI

İNCELEME VE SORUŞTURMA
REHBERİ

İNCELEME VE SORUŞTURMA REHBERİ

2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	5
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	7
1.1 Rehberin Amacı	7
1.2 Soruşturmanın Kapsamı	7
İKİNCİ BÖLÜM: TANIMLAR	9
2.1 Tanımlar	9
2.2 Soruşturma Tanımı ve Faaliyeti	10
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: SORUŞTURMACILARLA İLGİLİ HÜKÜMLER	12
3.1 Soruşturmacıların ve Ön İncelemecilerin Vasıfları ve Görevlendirilmesi ..	12
3.2 Etik Davranış Kuralları	12
3.3 Soruşturmacının Yapamayacağı İşler ve Yasaklar	13
3.4 Soruşturmacının Kanaatinden Dolayı Sorumlu Tutulamayacağı	13
3.5 Soruşturmacı Güvencesi	13
3.6 Soruşturmacılara Yardımcı Olunması ve Kurumsal İşbirliği	14
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SORUŞTURMA STANDARTLARI	17
4.1 Çalışma Standartları	17
4.2 Görev Standartları	19
BEŞİNCİ BÖLÜM: SORUŞTURMA TÜRLERİ VE TEMEL İLKELERİ	23
5.1 4483 sayılı Kanun Uyarınca Ön İnceleme	23
5.2 3628 sayılı Kanun Uyarınca Yapılacak İşlemler	25
5.3 Disiplin Soruşturmaları	26
ALTINCI BÖLÜM: SORUŞTURMA SÜRECİ VE CEZA SORUMLULUĞU	35
6.1 Soruşturma Sürecinin Başlaması	35
6.2 Görev Emri	35
6.3 Soruşturma Hazırlığı ve Planlama Faaliyetleri	35

İÇİNDEKİLER

6.4 İnceleme Faaliyetleri	36
6.5 Usule İlişkin İşlemler	37
6.6 Hakkında Ön İnceleme Yapılanı veya Soruşturulanı İfadeye Çağırma	38
6.7 İfade Tutanağı	38
6.8 Yazılı Açıklama Alma	38
6.9 Delillerin Analizi, Değerlendirilmesi ve Son Kontroller	38
6.10 Soruşturma Tamamlanması ve Raporlar	39
YEDİNCİ BÖLÜM: RAPORLAMADA TEMEL İLKELER, RAPOR SÜRESİ VE RAPOR ÜZERİNE YAPILACAK İŞLEMLER	41
7.1 Raporlamada Temel İlke	41
7.2 Rapor Yazım Süresi	41
7.3 Rapor Üzerine Yapılacak İşlemler	41
7.4 Raporlama Standartları	43
SEKİZİNCİ BÖLÜM: ÖRNEK YARGI KARARLARI	46
DOKUZUNCU BÖLÜM: YAZIŞMA VE RAPORLAMA FORMATLARI	70
ONUNCU BÖLÜM: MUHAKKİK İŞLEMLERİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR ...	89

ÖN SÖZ

Ülkemizin köklü teftiş birimlerinden olan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, hataları önleyici ve rehberlik fonksiyonunu ön plana çıkaran bir yaklaşım içinde faaliyetlerini icra etmektedir. Hizmet sunduğumuz bireylerin hakkaniyete uygun, zamanında ve etkin bir hizmet alabilmesi yönünde yürütülen teftiş faaliyetlerinde, modern yöntem ve teftiş teknikleri göz önünde bulundurulmaktadır.

Diğer taraftan kamu hizmetinin ifa edilmesinde, mevzuat ile belirlenen kuralları en uygun şekilde yerine getirmek ve mevzuatında öngörülen yasaklı davranışları yapmaktan imtina etmesi gereken kamu görevlilerinin, hizmeti aksatan veya disiplin düzenini bozan davranışlarına karşılık olarak bozulan kamu düzeninin yeniden tesis edilmesi ve disiplini bozacak davranışlardan caydırmak amacıyla inceleme ve soruşturmalar yapılmaktadır.

Bakanlığımız teşkilatında yürütülen inceleme ve soruşturma işlemlerinde; iddiaların mevzuata uygun, objektif ve hakkaniyetli bir şekilde incelenmesi ve değerlendirilmesi, herhangi bir hak kaybı yaşanmaması, işlemlerin usul ve esas yönünden yargı mercilerince hukuka uyarlı olmadığı gerekçesi ile iptal edilmesi ve uygulamada birlik sağlanmasını teminen yasal mevzuat ve idari düzenlemeler gözden geçirilerek bu rehber hazırlanmıştır.

Bu rehberin hazırlık aşamalarında emeği geçen tüm mesai arkadaşlarıma teşekkür ediyor; Bakanlığımızın etkin hizmet sunumuna katkı sağlayacağına inanıyorum.

Derya YANIK

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı

1. BÖLÜM

GİRİŞ

GİRİŞ

1.1 Bu Rehberin amacı; yapılacak olan inceleme, ön inceleme ve soruşturmalarda standartların ve uygulama birliğinin sağlanması; soruşturma usul ve esaslarının, süreçlerinin, türlerinin, soruşturmacıların niteliklerinin ve soruşturma ile ilgili diğer hususlar ile raporlamada temel ilkelerin ve raporların göreceği işlemlerin belirlenmesidir.

1.2 Bu Rehberin kapsamında sözü geçen “soruşturma” kavramı ile kamu idareleri tarafından yürütülen her türlü idari soruşturma amaçlanmıştır. Bu Rehberde geçen “soruşturma” kavramı Ceza Muhakemesi Kanununun ikinci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde tanımlanan soruşturma süreci olarak yorumlanamaz.

2. BÖLÜM

TANIMLAR

TANIMLAR

2.1 Bu Rehberde geçen;

Araştırma; bir konunun veya yürütülen iş ve işlemlerin mevcut bilgi veya belgelere dayanarak gerçeğe uygunluğunun ve doğruluğunun belirlenmesi ve buna bağlı olarak mevzuat çerçevesinde yapılması gereken işlemlerin saptanması amacıyla yürütülen faaliyetleri,

İhbar; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre Cumhuriyet Başsavcılıkları ile kolluk makamlarına veya kanunlarda suç sayılan fiillere ilişkin olarak herhangi bir kamu kurum veya kuruluşuna yapılan suç duyurularını,

İnceleme; bir konunun ya da yürütülen iş ve işlemlerin doğruluğuna bağlı olarak kamu görevlileri açısından adli soruşturma, idari soruşturma ve disiplin soruşturması yapılmasına gerek olup olmadığının saptanması faaliyetleri veya mesleki konulardaki incelemeleri ve çalışmaları,

Müfettiş; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başmüfettiş, müfettiş ve müfettiş yardımcılarını,

Ön inceleme; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uyarınca yürütülen faaliyetleri,

Ön inceleme Görevlisi; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında işlendiği iddia edilen suç ve eylemleri incelemekle görevlendirilen denetim elemanı veya diğer kamu görevlisini,

Soruşturma; Gerekli onay ve görev emri üzerine memurlar, diğer kamu personeli, kamu işçileri ile Bakanlığın merkez ve taşrada istihdam ettiği diğer personel hakkında disiplin hukukundan doğan sorumluluklarının saptanması amacıyla yapılan idari soruşturmayı,

Soruşturmacı; 2.2 kapsamındaki faaliyetlerden bir veya birkaçını yürütmek üzere görevlendirilen başmüfettiş, müfettiş, müfettiş yardımcılarını veya muhakkik olarak görevlendirilen diğer kamu görevlisini,

Şikâyet; Şikâyete tabi suçlar yönünden 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca Cumhuriyet Başsavcılıkları ile kolluk makamlarına yapılan başvurular ile bu Rehberde göre soruşturulması gereken fiillere ilişkin olarak 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca idari makam veya mercilere yapılan başvuruları,

Teftiş; belli bir dönemde gerçekleştirilen iş, işlem ve hesapların mevzuatla belirlenen amaç ve kurallar doğrultusunda yürütülüp yürütülmediğinin belge ve kayıtlar üzerinde incelenmesini, para ve para hükmündeki evrak ve senetler ile taşınır ve taşınmaz malların miktar ve tutarlarının kayıtlara uygunluğunun tespiti-ne yönelik düzenlilik denetimini, ifade eder.

2.2 Soruşturma tanımı ve faaliyeti

2.2.1 Soruşturma; bu Rehber kapsamında olanların, ceza ve disiplin hukukundan veya ilgili diğer mevzuattan doğan sorumluluklarının saptanması ve kanunlarla düzenlenen işlemlerin yapılması faaliyetleridir. Bu Rehberde geçen soruşturma kavramı, idarenin, memurlar ve kamu görevlileri eliyle; memurlar ve diğer kamu görevlileri ile işçi statüsünde olanlar dâhil tüm kamu personeli hakkında yaptığı idari soruşturmayı ifade eder.

2.2.2 Soruşturma faaliyeti;

2.2.2.1 Kamu personeli hakkında:

- İhbar ya da şikâyete dayanan veya diğer suretle öğrenilen iddia ve usul-süzlüklerin incelenmesini,
- Savcılığa doğrudan bildirilmesi gereken suçlar bakımından yapılan soruşturmayı ve malvarlığı soruşturmasını,
- Kanunlar ve/veya ikincil düzenlemeler uyarınca yapılan disiplin soruşturmasını,
- Kanunlardaki özel ceza hükümleri ve özel soruşturma hükümleri uyarınca yapılan soruşturma faaliyetini,
- Kişilere veya idareye verdikleri iddia edilen mali zararlar ve tasarruf yükümlülüklerine aykırı eylemleri ile ilgili tespit faaliyetini, kapsar.

2.2.2.2. Memur ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işleyebilecekleri suçlar bakımından soruşturma izni verilip verilmemesi kararında değerlendirilmeye esas alınacak ön incelemeyi veya özel kanunları veya 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre soruşturma veya kovuşturma yapılabilmesi için izin veya karar verilmesini gerektiren hallerde izin veya karar öncesinde yapılan işlem ve faaliyetleri kapsar.

2.2.3. Soruşturma süreci içerisinde; her türlü kanuni delil toplanması yöntemleri ile teftiş, inceleme, araştırma, performans denetimi ve bilgi teknolojisi olanaklarından yararlanılabilir.

3. BÖLÜM

SORUŞTURMACILARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

SORUŞTURMACILARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

3.1 Soruşturmacıların ve Ön İncelemecilerin vasıfları ve görevlendirilmesi

3.1.1. Soruşturma, soruşturma emri vermeye yetkili amir tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç müfettiş veya hakkında soruşturma yapılanın üstü veya eőiti konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir.

3.1.2 Soruőturmacıların baőmüfettiő/müfettiő veya resen teftiő yetkisi bulunan müfettiő yardımcıları arasından sečilmesi esastır. Ancak konunun nitelik ve nicelik yönünden müfettiő uzmanlığını gerektirmemesi nedeniyle soruőturma müfettiő dışındaki diğer görevliler eliyle yaptırılabilir.

3.1.3. Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç müfettiş veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir.

3.2 Etik davranış kuralları

3.2.1 Soruşturmacılar, görevin gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunamazlar; kurum ve kuruluşların yürüttüğü hizmetlerin hukuka ve etik ilkelere uygun olarak yerine getirilmesi, faaliyet ve iőlemlerde hataların önlenmesi, kaynakların etkili, tutumlu ve verimli bir şekilde kullanılması amacına yönelik olarak rehberlik ve eğitcilik faaliyetleri hariç olmak üzere yönetime ve karar alma süreçlerine müdahale edemezler. Görevin başarı ile yerine getirilmesi, adil ve nesnel bir sonucun ortaya çıkması amacıyla dürüstlük, bağımsızlık, güvenilirlik ve yeterlik ilkelerini gözeterek bir yaklaşım içinde olmak zorundadırlar.

3.2.2 Denetim Görevlilerinin Uyacakları Meslekî Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmeliğin "Denetim Görevlilerine İlişkin Etik Davranış İlkeleri" başlıklı bölümü soruşturmacılar için de geçerlidir.

3.3 Soruşturmacının yapamayacağı işler ve yasaklar

3.3.1 Soruşturmacılar:

3.3.1.1 Görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendileri veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayamaz ve aracılıkta bulunamazlar. Doğrudan ya da dolaylı olarak herhangi bir hediye ve ikram kabul edemezler.

3.3.1.2 Görevlerinin ifası sırasında ya da görevlerinin sonucu olarak elde ettikleri bilgi, belge ve diğer kayıtları görevdeyken ve görevden sonra yetkili makamlar dışında hiçbir kurum, kuruluş veya kişiye açıklayamazlar. Bunlardan dolayı kendilerine ya da üçüncü şahıslara herhangi bir menfaat sağlayamazlar. Soruşturma sürecine veya konusuna ilişkin olarak bir açıklama yapılmasına ihtiyaç duyulması halinde açıklama, soruşturma onayını veya emrini veren amir tarafından yapılır.

3.4 Soruşturmacının kanaatinden dolayı sorumlu tutulamayacağı

3.4.1 Soruşturmacının; suç sayılan eylemleri ile kin, garez, hatır ve nüfuza dayalı olarak veya baskı ve telkinle kanaat oluşturduğunun ya da değiştirdiğinin; gerçeği çarpıttığının ya da gizlediğinin kesinleşmiş yargı kararı veya hakkında yürütülen disiplin soruşturması sonucunda disiplin amiri/disiplin kurulu kararıyla tespit edilmesi halleri dışında, düzenlediği raporlar ile görüş yazısında belirttiği kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldığı veya idareye uygulanması için önerdiği tedbirlerden dolayı sorumlu tutulmaması esastır.

3.4.2 Soruşturmacının kanaati veya aldığı veya önerdiği tedbirler nedeniyle açılacak tazminat davalarında husumet, görevli bulunduğu kamu kuruluşuna tevcih edilir. Birinci fıkradaki durumların tespiti halinde idarenin soruşturmacıya rücu hakkı saklıdır.

3.5 Soruşturmacı güvencesi

3.5.1 Hiçbir idari makam veya merci, soruşturma yetkisinin kullanılması sırasında soruşturmacılara telkin ve tavsiyede bulunamaz; belirli bir kanaatin belirlenmesi ya da değiştirilmesi için baskı yapamaz.

3.5.2 Soruşturmacılar; sıhhi, mesleki yetersizlikleri ile etik davranış kurallarına ve 3.3 hükümlerine aykırı eylem ve işlemleri tespit edilmedikçe, soruşturma görevlerinden el çektirilemezler. Bu fıkranın birinci cümlesinde yazılı haller ne-

deniyle soruşturma görevlerinden el çektirilen soruşturmacılara gönderilecek yazılarda el ektirme gerekçesi açıkça belirtilir. Emeklilik veya istifa suretiyle memuriyetten ayrılma, denetim güvencesi saklı kalmak Şartıyla başka bir göreve atanma ya da vekleten görevlendirme veya uzun süreli kanuni izin veya sağlık izni kullanılması hallerinde işin bir başka soruşturmacıya devredilmesi el ektirme olarak nitelendirilemez.

3.5.3 İkinci fıkrada belirtilen sıhhi ve mesleki yetersizlik durumlarının; yargı kararı, idari soruşturma raporu veya sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi gerekir.

3.6 Soruşturmacılara yardımcı olunması ve kurumsal işbirliği

3.6.1 Kurum ve kuruluşlar soruşturmacıların görevle ilgili taleplerini gecikmeksizin yerine getirmek; istemleri halinde bilgi ve ifade vermek; gizli de olsa bütün defter ve belgeleri göstermek; para ve para hükmündeki evrak ile ambar ve depolarında bulunan ayniyatı saymalarına ve bunlarla ilgili belgeleri incelemelerine yardım etmek zorundadırlar.

3.6.2 Kanunen bir engel bulunması, olayla ilgili olarak incelenecek belgelerin devlet sırrı niteliğinde olması, Ceza Muhakemesi Kanunu veya diğer kanunlar uyarınca yürütülen adli soruşturmanın güvenliğinin veya gizliliğinin veya konuyla ilgisi olmayan nc Şahısların veya soruşturulanın soruşturmayla ilgisi bulunmayan konularda özel hayatının gizliliğinin ihlal edilmesi, incelenen bilgi ve belgelerin açıklanması durumunda kamusal çıkarların tehlikeye düőeceęinin anlaşılması, soruşturmacının kanunlarla düzenlenen bankacılık sırrı, ticari sır gibi sırlar açısından açıklama yapılması mümkün yetkili merciler arasında olmaması veya incelenecek bilgi, belge ve kayıtların ancak hâkim kararıyla alınabilecek koruma tedbirleri kapsamında olması halleri dışında bütün kamu kurum ve kuruluşları birinci fıkrada yazılı yükümlülükleri yerine getirir; bilgi işlem alt yapılarını, veri tabanlarını talebi halinde soruşturmacının kullanımına açarlar. Soruşturmacılar, bu fıkranın birinci cümlesinde kayıtlı istisnalar saklı kalmak Şartıyla soruşturma konusu ile ilgili bilgi ve belgelere; internet, intranet ve benzeri ağlar ile elektronik, manyetik ve benzeri bilgi işlem ortamlarındaki bilgi ve kayıtlara erişim hakkına sahiptirler; üzerlerinde oynanma veya ortadan kaldırılması tehlikesi olduğunda dokümanların asıllarına el koyabilirler. Soruşturmacıların taleplerinin yerine getirilmemesi halinde; yerine getirilmeyiş gerekçeleri yetkili amir veya vekilinin imzasını içeren gerekçeli bir yazıyla, kendilerine verilen cevaplandırma süresini geçmemek kaydıyla en kısa sürede, soruşturmacıya bildirilir. Yazı ie-

riğindeki gerekçelerin soruşturmacı tarafından makul veya yeterli görülmemesi halinde durum, gerekçeleriyle birlikte soruşturma emri, izni veya onayı vermeye yetkili amire bildirilir.

3.6.3 Soruşturmacının görevini gerektiği biçimde yürütebilmesi amacıyla kurumun, kuruluşun veya birimin yetkili amiri gerekli her türlü önlemi almakla yükümlüdür.

3.6.4 Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapma yetkisinin bulunduğu hallerde, soruşturmacıların görevlerine ilişkin olarak talep ettiği bilgi ve belgeler geçerli mazeret olmaksızın ibraz edilmediği takdirde, Ceza Muhakemesi Kanununun 116 ncı ve devamındaki madde hükümlerine istinaden yetkili ve görevli mercilerden el koyma ve arama kararı istenebilir.

4. BÖLÜM

SORUŞTURMA STANDARTLARI

SORUŞTURMA STANDARTLARI

4.1 Çalışma standartları

4.1.1 Gizliliğe özen

4.1.1.1 Soruşturmacı, görevi nedeniyle öğrendiği tüm bilgi ve belgelerin, dışarıya sızması hususunda gereken özeni göstermekle yükümlüdür. İhbar ve Şikâyetlerin değerlendirilmesinde ve paylaşımında soruşturmanın, muhbirin, Şikâyetçinin ve tanığın güvenliğini tehlikeye atmayacak Şekilde hareket eder.

4.1.1.2 Toplanan bilgilerin gizliliği, ilgili Şahısların çıkarları ve soruşturmanın bütünlüğü açısından muhafaza edilecektir. Soruşturmaya zarar verecek ölçüde olmamak koşuluyla, soruşturma sırasında bilgi verenler veya ihbarda bulunanların kimliği gizli tutulacaktır. Soruşturmacı iyi niyetli olarak ihbar veya Şikâyette bulunan kişileri haksız muamelelerden koruyacak uygun önlemleri alacak; yetkisini aşan konuları yetkili makam ve mercilere bildirecektir. İhbar veya Şikâyet asılsız çıktığında aleyhine idari soruşturma yapılanın talebi üzerine muhbirin veya Şikâyetçinin kimliği açıklanır.

4.1.1.3 Soruşturma için gereken bilgi, belge ve bulgulara ulaşmak amacıyla zorunlu durumlarda soruşturmacı, üçüncü kişilerle iletişime geçebilir. Gizlilik, soruşturmacının görevini yerine getirmesi bakımından üçüncü kişilerle olan iletişimini olumsuz etkilememelidir.

4.1.1.4 Gizlilik savunma hakkına zarar vermemelidir.

4.1.2 Masumiyet karinesi ve suçta ve cezada kanunilik ilkesi

4.1.2.1 Soruşturmacı, soruşturmayı Anayasa'nın 38 inci maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde yer alan ve evrensel hukukun temel ilkelerinden olan masumiyet karinesini zedelemeyecek Şekilde yürütür.

4.1.2.2 Soruşturmacı, tüm soruşturma süreci boyunca soruőturulananın, soruşturmaya dâhil olan ve bundan etkilenen tüm tarafların kanuni hakları konusunda gerekli özeni gösterir; soruőturulananın talebi olmasa dahi soruşturulana her aşamada kanuni haklarıyla ilgili her türlü bilgiyi verir.

4.1.2.3 Soruşturmacı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 7 nci maddesi ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrası gereğince kanunun açıkça suç saymadığı bir fiilden dolayı adli yönden soruşturma yapılmasını ve ceza verilmesini öneremez.

4.1.3 Soruşturmada nesnellik

4.1.3.1 Soruşturmacı, mevzuata aykırı fiil veya her türlü yolsuzluk ve sahtecilik olaylarına karşı duyarlı olur; görev konusuyla ilgili bilgi, belge, ifade ve kayıtlara temkinle yaklaşır; görev konusunu tüm unsurları itibarıyla gerçek ve doğru olarak tespit etmeye çalışır; emin olamadığı hususlara şüpheyle yaklaşır irdeler ve araştırır; sezgiye, algıya, kuşkuya ve tahmine dayanarak sonuca gidemez; somut delillere dayanmayan bir kanaat bildiremez.

4.1.4 Araştırmacı olma

4.1.4.1 Soruşturmacı, görev konusunu her yönüyle araştırır ve değerlendirir. Görev konusuna ilişkin önceki dönemlerde yapılmış benzer çalışmalar varsa bunları da dikkate alır; soruşturma konusuyla ilgili mevzuatı inceler ve varsa soruşturulanın fiil ve işlemlerindeki mevzuata aykırılıkları tespit eder.

4.1.5 Dikkatli ve özenli çalışma, çıkar çatışmalarından uzak durma

4.1.5.1 Soruşturmacı verilen göreve önem verir, konu üstünde zihinsel bakımdan yoğunlaşır ve çalışmalarından tatmin edici ve faydalı sonuçlar alma çabası içinde olur. Soruşturmacı mesleki özen göstererek topladığı delil ve bulguları iyi analiz ederek yorumlar, kanaatini açık ve objektif olarak yapar, her olayı kendi özel koşulları içerisinde değerlendirir. Her bir soruşturmada kullanılan yöntem ve teknikler şartlar ve hedeflere uygun olmalıdır. Mesleki dikkat ve özenden amaçlanan; disiplinli, özverili makul ölçülerdeki bir gayrettir.

4.1.5.2 Soruşturmacılar çalışmalarında etkilerden ve çıkar çatışmalarından uzak durur, çalışmalarını objektiflik anlayışı içerisinde sonuçlandırır.

4.1.5.3 Soruşturmalar her bir soruşturmanın kendine özgü koşulları dikkate alınarak en uygun sürede tamamlanmalıdır.

4.1.5.4 Soruşturmacılar tarafların gösterdiği tanıkların ifadeleri ile birlikte taraflardan bağımsız tanıkların da dinlenmesine özen gösterirler.

4.1.5.5 Tüm soruşturma faaliyetleri, verilerin korunması ve usule ilişkin güvenceler ve haklar dâhil olmak üzere, ilgili şahısların tüm hakları tam olarak gözetilecek şekilde yürütülmelidir. Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.

4.2 Görev standartları

4.2.1 Soruşturmanın mahallinde yapılması

4.2.1.1 Görev gerekleri ve zorunlu haller dışında soruşturmanın mahallinde yapılması esastır.

4.2.1.2 Soruşturmacı, soruşturmanın mahallinde yapılmasında bir fayda görmez veya sakıncalı bulursa bunu soruşturma emri vermeye yetkili amire bildirir; alınacak talimata göre hareket eder.

4.2.2 Delil toplama esasları

4.2.2.1 Soruşturma sırasında, soruşturma konusuyla ilgili tüm tarafların dinlenmesine ve soruşturulan kişinin lehine ve aleyhine bütün delillerin toplanmasına azami özen gösterilir.

4.2.2.2 Deliller, iddia konusu usulsüzlüklerin tespiti veya ilgili mevzuatın ihlal edilip edilmediğinin değerlendirilmesi amacıyla toplanmalı ve adil, tarafsız bir şekilde raporlanmalıdır.

4.2.2.3 Soruşturma sırasında toplanan tüm deliller ve alınan ifadeler düzenlenecek rapora ek yapılır. Raporda değerlendirilmeyen belgeler ek olarak konulamaz.

4.2.2.4 Deliller maddi olayın öğrenilmesinde vasıta olduğundan gerçekçi, akılcı, soruşturma konusuyla ilgili ve ispat bakımından önemli olmalıdır.

4.2.3 Soruşturulanın saygınlığının ve özel hayatın gizliliğinin korunmasına özen gösterilmesi

4.2.3.1 Soruşturmacı, masumiyet karinesini de dikkate alarak hakkında soruşturma yapılan kişilerin saygınlığının ve özel hayatın gizliliğinin korunmasına ve soruşturma ile ilgili kurumlar söz konusu ise, bunların da kurumsal saygınlığının ve/veya ticari itibarının zedelenmemesine özen gösterir ve gerekli önlemleri alır.

4.2.3.2 Soruşturmacı, nezaket ve saygı kurallarına azami dikkati göstermek zorundadır.

4.2.3.3 Soruşturma sonunda memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında haksız ve asılsız isnat ve iftiraların yapıldığının ortaya çıkması halinde soruşturmacı, düzenleyeceği raporda yetkili amire Devlet Memurları Kanununun 25 inci maddesine göre işlem yapılmasını önerir.

4.2.4 Görevden uzaklaştırma yetkisinin kullanılması esasları

4.2.4.1 Mevzuatta öngörülen koşulların oluşması halinde, hakkında soruşturma yapılan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, idari tedbir mahiyetinde olmak üzere 657 sayılı Kanunun 137 nci maddesi veya diğer mevzuatlarda yer alan hükümler uyarınca yetkililer tarafından görevinden uzaklaştırılabilir.

4.2.4.2 Kanuna göre, görevden uzaklaştırma yetkisi bulunmayan soruşturmacılar, ilgili mevzuata göre, görevden uzaklaştırma tedbirinin alınması gereken hallerin varlığını tespit ederlerse gecikmeksizin görevden uzaklaştırma yetkisi bulunan amirin bilgilenmesini temin amacıyla durumu soruşturma emrini veren amire bildirirler ve görevden uzaklaştırma talebinde bulunurlar.

4.2.4.3 Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen 10 iş günü içinde soruşturmaya başlanması şarttır. Memuru görevden uzaklaştırdıktan sonra memur hakkında derhal soruşturmaya başlamayan, keyfi olarak veya garaz veya kini dolayısıyla bu tasarrufu yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılan amirler hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler. Soruşturma sonunda disiplin yönünden memurluktan çıkarma veya cezai bir işlem uygulanmasına lüzum kalmayan Devlet memurları için alınmış olan görevden uzaklaştırma tedbiri, birinci fıkrada belirtilen yetkililerce (Müfettişler tarafından görevden uzaklaştırılanlar hakkında atamaya yetkili amirlerce) derhal kaldırılır. Görevden uzaklaştırma tedbirini kaldırmayan görevli hakkında bu fıkranın birinci cümlesi hükmü uygulanır. Görevden uzaklaştırma; bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en çok 3 ay devam edebilir. Bu süre sonunda hakkında bir karar verilmediği takdirde memur, görevine başlatılır.

4.2.4.4 Bir ceza kovuşturması icabından olduğu takdirde görevinden uzaklaştırmaya yetkili amir, (Müfettişlerin görevinden uzaklaştırdıkları memurlar hakkında atamaya yetkili amir) ilgilinin durumunu her iki ayda bir inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir ve ilgiliye de yazı ile tebliğ eder.

4.2.4.5 Görevden uzaklaştırmaya dair diğer konularda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun IV üncü kısmının 8 inci bölümünde yazılı usul ve esaslar uygulanır.

4.2.5 İhbar veya şikâyet üzerine yapılacak işlemler

4.2.5.1 Soruşturma mahallinde soruşturmacıya soruşturmayı gerektiren

herhangi bir ihbar veya şikâyet intikal etmesi halinde; delillerin ortadan kaldırılması olasılığı başta olmak üzere, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde soruşturmacı, yetkisi dâhilindeki görevden uzaklaştırma, kasa ve ambarların mühürlenmesi, ortadan kaldırılması olasılığı bulunan evrak ve kayıtlara el konulması, bilgi işlem kayıtları ile ilgili ivedi işlemlerin yapılması ve benzeri gerekli tedbirleri alır ve durumu ivedilikle soruşturma emrini veya onayını veren amire bildirir.

4.2.5.2 Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, soruşturma sırasında ortaya çıkacak ilave konular veya sorumlular hakkında herhangi bir ihbarın intikal ettirilmesi halinde, soruşturmacı, gecikmesinde sakınca bulunan tedbirlerin alınması dışında herhangi bir işlem yapmayarak, durumu ivedilikle soruşturma emri veya onayını veren amire bildirir ve alınacak emre göre hareket ederler.

5. BÖLÜM

SORUŞTURMA TÜRLERİ VE TEMEL İLKELER

SORUŞTURMA TÜRLERİ VE TEMEL İLKELER

5.1 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca ön inceleme

5.1.1 4483 sayılı Kanun, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri iddia olunan suçlar hakkında uygulanır.

5.1.2 Bu kanun kapsamındaki memur ve diğer kamu görevlisi, genel idare esaslarına göre kamu gücü kullanılarak ve kamu hukuku usulüne göre yürütülen kamu hizmetinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde yönetime kamu hukuku ilişkisi ile bağlı olarak çalışan, kendilerine kadro tahsis edilen, bütçeden ödeme yapılan ve haklarında kanunlarda belirlenen özel kurallar uygulanan veya tabi oldukları kanunlar uyarınca haklarında bu Kanunun uygulanacağı belirtilen görevlilerdir. İş kanunu veya özel hizmet akitleri uyarınca kamuda çalışanlar ile ikincil, tamamlayıcı veya yardımcı nitelikte kamu hizmeti ifa edenler bu kanunun uygulanmasında memur veya diğer kamu görevlisi sayılmazlar.

5.1.3 Görev sebebiyle işlendiği iddia olunan suç kavramından, memuriyet görevinin ifası nedeniyle işlenen fiiller anlaşılır. Suçu doğuran fiil ile kişinin görevi arasında nedensellik bağı bulunmayan, göreve izafe edilmesi mümkün bulunmayan kişisel eylemler bu kanunun kapsamı dışındadır.

5.1.4 4483 sayılı Kanuna göre soruşturma izni verilmesi veya verilmemesine ilişkin yetkili merciler ve bunların yokluğu halinde bu yetkiyi kullanacak olanlar, yetkili mercilerin saptanması ve iştirak halinde işlenen suçlarda yetkili mercilere ilişkin konularda Kanunun üçüncü maddesi uygulanır. Kanunda açıkça belirtilen soruşturma izni vermeye yetkililer dışında hiç kimse tarafından soruşturma izni verme yetkisi kullanılamaz. Teşkilat kanunlarıyla bazı yetkilerin kısmen veya tamamen devredilmesi, ilgili kanunda açıkça belirtilmedikçe soruşturma izni yetkisinin de devredildiği anlamına gelmez.

5.1.5 4483 sayılı Kanuna göre hakkında ön inceleme başlatılan/yapılan kamu görevlisi, "hakkında ön inceleme yapılan" kişi olarak tanımlanır. Bunlar hakkında sanık ve şüpheli sıfatları kullanılamaz. Kanunda belirtilen ifade alma işlemi 'sorgu' anlamına gelmeyip hakkında ön inceleme yapılanın, inceleme konusu olaya ilişkin bilgi ve görgüsüne başvurulması işlemidir.

5.1.6 Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde on beş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Yetkili merci, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır. Ayrıca bahsi geçen 45 günlük süre geçse dahi yetkili mercii karar vermek durumundadır ancak 45 günlük sürenin geçirilmesi sebebi ile sorumluluğu da doğacaktır. Bu sebeple ön inceleme raporunun 45 inci günde veya 45 inci güne yakın bir zaman zarfında teslim edilmemesi, merciiince raporun okunup değerlendirilmesi ve karar verilebilmesi amacıyla 40 inci gündün önce verilmesi uygun olacaktır. 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde belirtilen soruşturma izni konusundaki kararın verileceği sürenin başlangıcı, izin vermeye yetkili merciiin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun dışında başka bir kamu kurum veya kuruluşu görevlilerince yaptırılması hali dâhil ön inceleme emri veya onayının verildiği tarihtir. Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.

5.1.7 Yetkili merciiin, kararını 4483 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde sayılanlara bildirmesine dair süre, Kanundaki diğer sürelerle de kıyaslanarak, makul ve kabul edilebilir olmalıdır.

5.1.8 4483 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca yapılacak itirazlara dair dilekçeler, yetkili merci kararının ilgisine tebliği tarihinden itibaren postada geçen süre hariç on gün içinde itiraza bakmakla yetkili yargı merciiine gönderilmek üzere, kararı veren yetkili merciiin görev yaptığı kurum veya kuruluşlara ya da Başsavcılığın bulunduğu yerdeki adliye mahkemelerine veya bölge idare mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerinden herhangi birine verilebilir.

5.1.9 Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesinde yazılı "yasama dokunulmazlığı" 4483 sayılı Kanun yönünden ilgilinin ifadesinin alınmasına ve hakkında ön inceleme yapılmasına engel değildir.

5.1.10 Memurlar ve diğer kamu görevlileri, 4483 sayılı Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini ihbar, şikâyet, bilgi, belge veya bulgulara dayanarak öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie iletirler. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen veya ihmal ve gecikme gösteren memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 279 uncu maddesine göre işlem yapılır. Yetkili merciler, ihbarcı veya şikâyetçinin kimlik bilgilerini gizli tutmak zorundadır.

5.1.11 Aşağıdaki suçlar ve hallerde Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz:

5.1.11.1 Görevin ifası sırasında olsa dahi görev sebebiyle işlenmeyen suçlar,

5.1.11.2 Türk Ceza Kanunu'nun 94, 95 ve 96 ncı maddelerinde yazılı işkence ve eziyet suçları,

5.1.11.3 Türk Ceza Kanunu'nun 256 ncı maddesinde yazılı zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması suçu,

5.1.11.4 Ceza Muhakemesi Kanununun 161 inci maddesinin beşinci fıkrası kapsamındaki haller ve bu fıkra delaletiyle Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap, Dördüncü Kısım, İkinci Bölümünde kayıtlı "Adliyeye Karşı Suçlar",

5.1.11.5 Ceza Muhakemesi Kanununun "Bilgi İsteme" başlıklı 332 nci maddesinin ihlali hali,

5.1.11.6 Görev sebebiyle işlenmiş olsa bile suçun niteliği yönünden veya memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri ve sıfatları sebebiyle kanunlarda özel soruşturma ve kovuşturma usulünün veya genel hükümlerin uygulanmasının gerektiği durumlar,

5.1.11.7 Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali.

5.1.12 Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin ihbar veya şikâyet edileni mağdur etmek amacıyla ve uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı hazırlık soruşturması sonucunda anlaşılır veya yargılama sonucunda sabit olursa haksız isnatta bulunanlar hakkında yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen soruşturmaya geçilir.

5.2 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu uyarınca yapılacak işlemler

5.2.1 İrtikâp, rüşvet, basit ve nitelikli zimmet, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme suçlarını ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda yazılı suçları işlediği veya bu suçlara iştirak ettikleri iddia edilenler hakkında bu rehberdeki tanıma uygun bir soruşturma başlatılması halinde soruşturmacılar;

5.2.1.1 Münhasıran hâkim veya Cumhuriyet Savcısı tarafından karar alınmasına bağlı hususlarda Cumhuriyet Başsavcılığından talepte bulunabilirler.

5.2.1.2 Haksız edinilen malın kaçırıldığı yolunda delil ve emare elde edildiği takdirde soruşturulanın ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımları ile gelini ve

damadından mal bildiriminde bulunmalarını isterler. Bu istemin soruşturulana ve diğer ilgililere ulaştığı tarihten itibaren yedi gün içinde mal bildirimini verilmesi zorunludur. Mal bildirimleri konusunda 3628 sayılı Kanun ve Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre işlem yapılır.

5.2.2 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 20 nci maddesi uyarınca özel kanunlarında aksine bir hüküm bulunsun bile ilgili gerçek veya tüzel kişiler veya kamu kurum ve kuruluşları, soruşturmacı tarafından istenen bilgileri gecikmeksizin, makul sürede ve eksiksiz vermek zorundadır.

5.2.3 İrtikâp, rüşvet, zimmet, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme suçlarından dolayı delil veya emare elde eden soruşturmacılar, düzenledikleri rapor aslını ekleriyle birlikte doğrudan yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığına tevdi ederler ve bir örneğini de soruşturma emri veren makama iletirler.

5.2.4 Görevlerinin ifası sırasında; birinci fıkrada yazılı suçlar ile mal bildiriminde bulunmama veya gerçeğe aykırı mal bildiriminde bulunma, haksız mal edinme, mal kaçırma veya gizleme fiillerinin işlendiğini öğrenen müfettişler ve diğer kamu görevlileri, durumu derhal soruşturma emri veya onayı vermeye yetkili amirlerine ve görevli ve yetkili Cumhuriyet Başsavcılıklarına bildirirler.

5.2.5 Birinci fıkrada yazılı suçları ihbar eden muhbirlerin kimlikleri rızaları olmadıkça açıklanmaz. İhbar asılsız çıktığında aleyhine takibat yapılanın istemi üzerine muhbirin kimliği açıklanır.

5.3 Disiplin soruşturmaları

5.3.1 Disiplin cezaları ve amacı

Disiplin cezaları kamu görev ve hizmetlerinin sağlıklı, düzenli, zamanında ve gereği gibi yürütülüp yerine getirilmesini sağlamak için kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve diğer mevzuatların kamu görevlileri ve hizmetlilerine emrettiği ödevleri yurt içinde veya dışın-da yerine getirmeyenlere, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmayanlara, yasak-ladığı işleri yapanlara, durumun niteliğine ve ağırlığına göre uygulanan idari yaptırımlar olup kamu kurumlarında çalışan görevlilerin, görevlerini yetki ve sorumlulukları dâhilinde yerine getirmelerini sağlamak ve bu görevlilerin çalışma düzeni için sağlanan şartları ve çalışma ortamını bozucu eylemlerde bulunmalarını önlemek, di-ğ er kamu görevlilerine

örnek teşkil etmek, kamu görev ve hizmetlerinin yasalarla belirlenen usul ve esaslar dâhilinde gereği gibi yerine getiril-mesi ve yürütülmesi amacını taşır.

5.3.2 Disiplin cezalarının özellikleri

- Sadece kamu görevlileri ile belli meslek mensuplarına uygulanır.
- Kişiseldir.
- Memurun özlük hak ve meslek statüsüne yönelik etkileri vardır.
- Savunma hakkı tanınmadan verilemez.
- Takdiri cezalar olup takdir yetkisi belli makam ve kurullara aittir. Ancak bu takdir hakkı sınırsız olmayıp belirli usul ve esaslarla kamu görevlilerini sübjektif etkilenmelerden korur.
- Uygulamada eşitlik ilkesi esas olup, aynı eylemde bulunanların aynı nite-likteki cezalara tabi tutulması temel alınır.
- Yargı kararı aranmaz ve verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder.
- Ertelenmeleri mümkün değildir.

5.3.3 Disiplin cezalarının çeşitleri ve ceza uygulanacak davranışlar

5.3.3.1 Uyarma

Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- a. Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev ma-hallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak,
- b. Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terk etmek,
- c. Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek,
- d. Usulsüz müracaat veya şikâyette bulunmak,

- e. Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak,
- f. Görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz kalmak,
- g. Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak,
- h. Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak.

5.3.3.2 Kınama

Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir.

Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- a. Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kusurlu davranmak,
- b. Eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede kurumuna bildirmemek,
- c. Görev sırasında amire hal ve hareketi ile saygısız davranmak,
- d. Hizmet dışında Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,
- e. Devlete ait resmi araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak,
- f. Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek,
- g. İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak,
- h. İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak,
- i. Görev mahallinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, işaret, resim ve benzeri şekiller çizmek ve yapmak,
- j. Verilen emirlere itiraz etmek,
- k. Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak,
- l. Kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak,

- m. Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermek.

5.3.3.3 Aylıktan kesme

Memurun, brüt aylığından 1/30 - 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

Aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak,
- Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek,
- Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak,
- Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak,
- Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek,
- Görev yeri sınırları içerisinde herhangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak,
- Hizmet içinde Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

5.3.3.4 Kademe ilerlemesinin durdurulması

Fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademedeki ilerlemesinin 1 - 3 yıl durdurulmasıdır.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek,
- Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek,
- Görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlamak,
- Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak,

- e. Görev yeri sınırları içinde herhangi bir yeri toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz kullanmak veya kullandırmak,
- f. Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek,
- g. Ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirci faaliyetlerde bulunmak,
- h. Görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak, kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak,
- i. Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak,
- j. Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak,
- k. Amirine, maiyetindekilere, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarete bulunmak veya bunları tehdit etmek,
- l. Diplomatik statüsünden yararlanmak suretiyle yurt dışında, haklı bir sebep göstermeksizin ödeme kabiliyetinin üstünde borçlanmak ve borçlarını ödemedeki tutum ve davranışlarıyla Devlet itibarını zedelemek veya zorunlu bir sebebe dayanmaksızın borcunu ödemededen yurda dönmek,
- m. Verilen görev ve emirleri kasten yapmamak,
- n. Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak.

5.3.3.5 Devlet memurluğundan çıkarma

Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- a. İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,
- b. Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek,

- c. Siyasi partiye girmek,
- d. Özürsüz olarak (...) bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek,
- e. Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,
- f. Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak,
- g. Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak,
- h. Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak,
- i. Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek,
- j. Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak,
- k. 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanuna aykırı fiilleri işlemek.
- l. Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak ya da kullandırmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak.

5.3.4 Disiplin cezası uygulanmasında takdir hakkı

5.3.4.1 Disiplin cezalarının uygulanması ile ilgili olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 126 ncı maddesinde; "Disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ay-rı bir ceza tayinine yetkisi yoktur. Cezayı kabul veya reddeder. Red halinde, atamaya yetkili amirler 15 gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler" hükmü yer almakta olup, bu hüküm karşısında takdir yetkisinin sadece atamaya yet-kili amire ait olduğu ortaya çıkmaktadır.

5.3.4.2 Devlet Memurları Kanununun 125/E maddesinden sonraki fıkralarda getirilen; "Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmalarını olumlu olan ve ödül veya başarı belgesi alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir." hük-mündeki takdir hakkı konusunda, soruşturmacıların bir teklif getirme yükümlülükleri olmadığı gibi böyle bir görevi de bulunmamaktadır. Bu husus tamamen ilgili kurullara ait bir çalış-ma ve amirin yetkisindeki bir uygulamadır. Soruşturmacı sadece onayında yer alan id-diaları aydınlatmakla görevli ve sorumludur.

5.3.5 Disiplin cezası vermeye yetkili amirler

5.3.5.1 657 sayılı Kanununun 126 ncı maddesine göre; uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, me-murun bağılı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra atamaya yetkili amirler, il disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde valiler tarafından verilir. Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine memurun bağılı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir.

5.3.6 Disiplin cezalarına itiraz

5.3.6.1 Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna; kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir.

5.3.6.2 İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren yedi gündür. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

5.3.6.3 İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren otuz gün içinde kararlarını vermek zorundadır. İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

5.3.7 Disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesi

5.3.7.1 Özlük dosyasına uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezaları işlenen devlet memurları, cezanın uygulanma tarihinden itibaren; uyarma ve kınama cezalarında beş yıl, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında on yıl geçtikten sonra, atamaya yetkili amire başvurarak verilmiş olan cezaların özlük dosyasından silinmesini talep edebilir.

5.3.7.2 Atamaya yetkili amir; disiplin cezası alan memurun birinci fıkrada belirtilen süreler içindeki davranışlarını, disiplin cezasının özlük dosyasından silinmesi talebini haklı kılacak nitelikte görmesi halinde talebin kabulüne karar verebilir. Bu karar özlük dosyasına işlenir.

5.3.7.3 Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının özlük dosyasından çıkarılması talebine ilişkin ayrıca ilgili disiplin kurulunun mütalâası alındıktan sonra ikinci fıkra gereğince işlem yapılır.

5.3.8 Disiplin cezalarında zamanaşımı

5.3.8.1 Disiplin cezası gerektiren fiil ve hâllerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren; uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına, devlet memurluğundan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

5.3.8.2 Disiplin cezasını gerektiren fiil veya hâllerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

5.3.9 Disiplin cezalarında tekerrür

5.3.9.1 Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların öz-lük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.

6. BÖLÜM

SORUŞTURMA SÜRECİ VE CEZA SORUMLULUĞUNUN ESASLARI

SORUŞTURMA SÜRECİ VE CEZA SORUMLULUĞUNUN ESASLARI

6.1 Soruşturma sürecinin başlaması

6.1.1 Soruşturma süreci; adli mercilere yapılan ihbar ve Őikâyetin idari makam veya mercilere intikal ettirilmesi, soruşturmaya konu fiillerin işlendiği isna-dıyla idareye ihbar veya Şikâyette bulunulması veya denetim faaliyeti sırasında soruşturmaya esas fiil, işlem ve kanıtların tespit edilmesi ya da yazılı ve görsel basın ve yayın organları vasıtasıyla veya herhangi bir suretle öğrenilen somut bilgiler ve/veya iddialar üzerine başlatılır.

6.2 Görev emri

6.2.1 Soruşturma emri vermeye yetkili makamın yazılı emri ve onayı olmadan soruşturmaya başlanamaz. Emir veya onay kapsamındaki olgu veya iddialarla doğrudan veya dolaylı bağlantısı olmayan konular ve şahıslar soruşturmaya dâ-hil edilemez. Soruşturma sırasında farklı konular veya kişiler hakkında soruőtur-ma yapılması ihtiyacının ortaya çıkması halinde soruşturma kapsamının geniş-letilmesi için ayrıca soruşturma onayı alınması gerekir.

6.3 Soruşturma hazırlığı ve planlama faaliyetleri

6.3.1 Ön değerlendirme aşamasında, görevlendirme yazısı ve soruşturma emri veya onayı ile ekleri incelenerek verilen görevin mahiyeti, kapsamı ince-lenir; soruşturmacının uhdesinde birden fazla soruşturma görevi varsa, zaman aőımı süreleri ve kanunlarda öngörölen diğer süreler ve ivedilik dereceleri dikka-te alınarak, tevdi edilen işin zamanlaması belirlenir.

6.3.2 Göreve başlanmadan önce, mevzuatın en son değişiklikleri içeren gün-cel hali, görevin içeriği ile doğrudan ilgili hükümlere öncelik verilerek gözden geçirilir. Konuyla ilgili adli ve idari yargı kararları derlenir.

6.3.3 Planlama sürecinde; görevin mahiyeti ve kapsamı, ilgili güncel mevzu-at ile birlikte değerlendirilerek görevin yapılmasında izlenecek yöntem planlanır. Soruşturma iőinin planlanması aşamasında;

6.3.3.1 Şikâyetçi veya muhbire, tanıklara ve ilgili birim, kurum veya kuruluş ile konuyla ilgisi olabilecek diğer gerçek ve tüzel kişilere sorulacak sorular,

6.3.3.2 İlgili birim, kurum veya kuruluştan istenecek bilgiler,

6.3.3.3 Bilgi işlem kayıtları dâhil ilgili birim, kurum ya da kuruluş nezdinde incelenmesi gereken tüm defter kayıt ve belgelerin taslak listesi belirlenir.

6.3.4 Göreve fiilen başlanmasını takiben öncelikle bir çalışma taslağı hazırlanır. Bu planda; her seviyedeki bilgi kaynağının genel bir dökümü yapılarak, bunların hangilerinden ne şekilde yararlanabileceğı üzerinde durulur. Bilgiler, ilgili kayıt ve evrakın tetkikinden edinilebileceğı gibi; bunların, kişi beyanlarına veya gözleme dayanması da söz konusu olabilecektir. (Gözleme dayalı bilgiler tutanağına bağlanmalıdır.) İlke olarak soruşturma sürecinin planlanması faaliyeti genelin kavranması ve daha sonra özele doğru yol alınması biçiminde yürütülür. Daha sonra, yapılacak çalışmanın aşamaları sıralanır ve kullanılacak yöntem ve teknikler de göz önünde tutularak her safhada yapılacak işlemler bir takvime bağlanır. Çalışma taslağının kolay uygulanabilir ve değişikliklere kolayca uyarlanabilir bir yapıda hazırlanmasına dikkat edilir.

6.4 İnceleme faaliyetleri

6.4.1 Soruşturmacı, soruşturma konusuyla ilgili her türlü bilgi, belge ve kayıtlar üzerinde gerekli incelemeleri yapar. Görevin kapsamı ve amaçları doğrultusunda sayfalar itibariyle ayrıntılı bilgi ve belgeleri toplar, bunları tarayarak kontrolden geçirir ve önemli görülenleri ileride değerlendirilmek üzere ayıklar. Özellikle kanıt niteliğinde olan belgelerin asıllarına veya onaylı örneklerine, tutanağına ve/veya dizi pusulasına bağlamak suretiyle el koyabilir. Hangi verilerin, hangi ölçütlere göre, ne şekilde işleme tabi tutulduğı kolayca izah edilebilmelidir. Zaman sınırlaması ve imkânlar dâhilinde, soruşturmanın güvenilirliğini en üst düzeye çıkaracak nitelik ve nicelikteki verinin taranması ve bilimsel örneklemeye yöntemlerinden yararlanılması uygundur. Kayıtların incelenmesi sırasında öncelik, risk ve önemlilik düzeyi yüksek alanlara ve işlemlere verilir. Önemli hesaplarda veya elektronik işlem dosyalarında yer alan bilgiler hakkında daha fazla kanıt toplamak için bilgisayar destekli denetim teknikleri kullanılabilir.

6.4.2 Soruşturmacı, yetkisi dâhilinde ve soruşturma konusuyla bağlantılı olmak ve soruşturmanın gizliliğini ihlal etmemek şartıyla her türlü görüşmeyi yapabilir; kurum, kuruluş ya da ilgili birimlerden yazılı açıklama isteyebilir. Yazılı açıklama istenmesi, bir tanıklığına başvurma işlemi olmadığından talep yazısı "bil-

gi istemi" konulu olmalıdır. Soruşturmaya konu olayla bağlantılı bilgi ve belgele-
rin; savcılıkta, mahkemede veya noterde olduğunun tespiti durumunda bunların
incelenmesi için Cumhuriyet Başsavcılığından bir yazı ile talepte bulunulur.

6.4.3 Soruşturma kısmen veya tamamen varlıkların kötüye kullanılmasına
dair olabilir. Görev veya hizmet gereği emanet edilen fiziki varlıkların veya fikri
hakların haksız ve kasıtlı bir biçimde mal edinilmesi veya suiistimali ile gerçekle-
şen varlıkların kötüye kullanılması; zimmet veya güveni kötüye kullanma suçunu
ve böylece kamu zararına neden olunması halini ifade eder.

Soruşturmacı; varlıkların kötüye kullanıldığına dair bulgulara ulaşırsa; her
türü kasa ve stok hareketlerini çapraz kayıtlarla karşılaştırmak suretiyle ve ta-
rama yöntemiyle inceler; gerektiğinde kasa ve stok sayımı yapar. Kasa, menkul
kıymetler, stok ve her türlü maddi duran varlıklar sayımı sonuçları mutlaka tuta-
nakla tespit edilir.

6.4.4 Kamu zararlarının tespit ve tahsili işlemlerinin yürütülmesi sırasında;
5018 sayılı Kanun, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki
Yönetmelik, 657 sayılı Kanun, Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların
Nev'i ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerin Sorumlulukları Yapılacak Diğer
İşlemler Hakkındaki Yönetmelik ile diğer ilgili mevzuat ve idarelerin bu konudaki
düzenlemeleri dikkate alınır. İşçilerin görevleri sonucu haksız fiilleri nedeniyle
vermiş olduğu kamu zararları hakkında da 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun ilgi-
li hükümleri, iş sözleşmeleri toplu iş sözleşmeleri ve diğer mevzuat hükümleri
uygulanır.

6.5 Usule ilişkin işlemler

6.5.1 6.6. - 6.22 hükümleri arasında açıklanan usule ilişkin işlemler, Ceza
Muhakemesi Kanunu hükümlerinin uygulanması olanağı veya zorunluluğu bulu-
nan durumlardaki işlemleri de kapsar. Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem
yapılması olanağı bulunmayan soruşturmalarda Ceza Muhakemesi Kanunu hü-
kümüne atıfta bulunulamaz; Ceza Muhakemesi Kanununa göre soruşturma
yapmaya yetkili olanların yetkileri kullanılamaz. Ceza Muhakemesi Kanunu hü-
kümünden yararlanma olanağı bulunan soruşturmalarda dâhil olmak üzere,
ceza hukuku kapsamında Cumhuriyet savcılarınca yapılan ceza soruşturması
izlenimini doğuracak ve bireysel hak ve özgürlükleri zedeleyici, ihlal edici, idare-
ye verilen görev ve yetkilerin sınırlarını aşar nitelikteki uygulamalardan kaçınılır.

6.6 Hakkında ön inceleme yapılanı veya soruşturulanı ifadeye çağırma

6.6.1 Hakkında ön inceleme yapılan veya soruşturulanlar, yazılı veya sözlü olarak çağrılabilirler. Davetiye düzenlenmiş ise ön incelemeyle görevlendirilenler veya soruşturmacı tarafından tebliğ edilir

6.7 İfade tutanağı

6.7.1 İfade alma işleminde yapılanlar ve açıklamalar düzenlenen bir tutanağa kaydedilir ve bitiminde okunarak, hazır bulunanlarca imzalanır.

6.8 Yazılı açıklama alma

6.8.1 Kural olarak, disiplin soruşturmaları dışında, hakkında ön inceleme yapılanın ve soruşturulanın ifadeleri yüz yüze (vicahen) alınarak tutanağa bağlanmalıdır.

6.8.2 Ancak, zorunlu hallerde ve yüz yüze ifade alınmasına ihtiyaç duyulmayan durumlarda yazılı açıklama alınması yoluna da gidilebilir. Bu halde özellikle 4483 sayılı Kanun ile getirilen süre sınırlaması dikkate alınarak makul bir süre verilir ve açıklama yapmama hakkını kullanabileceği, gerekirse bir avukatın hukuki yardımından yararlanabileceği yazılı açıklama talep yazısında belirtilir.

6.9 Delillerin analizi, değerlendirilmesi ve son kontroller

6.9.1 Soruşturma ve ön inceleme sırasında elde edilen her türlü delil ve usul işlemleri gerektiğinde çapraz incelemeye alınarak çözümlenir. Teknik bilgi gerektiren analiz yöntemlerine başvurulması ihtiyacı doğarsa kamu kurum veya kuruluş içi veya dışı uzmanlardan yararlanılabilir.

6.9.2 Değerlendirme; önceki safhalarda elde edilip ayıklanmış tüm veri, bilgi ve bulguların anlamlı bir sonuca ulaşmayı sağlayacak bütünlük içerisinde derlendiği ve değerlendirildiği safhadır. Değerlendirme, görev konusu olayın olası her bir boyutu itibarıyla kapsamlı, açıklayıcı, dayanakları gösterilerek ve mevzuatta yer alan ilgili maddelere atıfta bulunarak yapılır ve farklı boyutların birbiriyle bağlantısı neden-sonuç ilişkisi içerisinde kurulur. Değerlendirme aşamasında mevzuat hükümleri ve emsal yargı kararları özellikle dikkate alınır.

6.9.3 Soruşturma veya ön inceleme faaliyeti sonuçlarının ilgili mercilere rapor ya da görüş yazısıyla iletilmesinden önce olası itiraz noktalarının giderilmesine çalışılır, kullanılan veri ve ulaşılan sonuçlarla ilgili tüm son kontroller dikkatle yapılır.

6.10 Soruşturmanın tamamlanması ve raporlar

6.10.1 Soruşturmacı tarafından yapılacak işlemler yönünden raporlama, soruşturma sürecinin son aşamasıdır. Her türlü soruşturma mutlaka bir rapora bağlanır. Nihai rapor tüm faaliyetler gerçekleştirildikten sonra hazırlanmalı ve soruşturma içinde elde edilen tüm bulgular ve sonuçların tamamını kapsamalıdır. Görev kapsamındaki çalışmalar sırasında yapılan tespitler, soruşturma faaliyetleri, elde edilen bilgiler ve bulgular, bunlara ilişkin analizler ve değerlendirmeler ile sonuç ve öneriler, düzenlenecek nihai raporda gösterilir.

6.10.2 Bir kamu zararının veya varlığının veya olasılığının tespiti halinde bu durum da rapor kapsamına dâhil edilmeli veya düzenlenecek başka bir raporda ele alınmalıdır. Raporda, kamu zararının önlemesine veya sorumlularından tahsil edilmesine ilişkin idari, hukuki ve mali analizlerle birlikte, zarar tutarına ilişkin hesaplamaya ve buna ilişkin önerilere de yer verilmelidir.

6.10.3 Soruşturma sonunda; herhangi bir idari işlemin yapılmasına ihtiyaç duyulması veya yönetim veya kontrol sistemleri veya yasal veya ikincil mevzuat çerçevesinde zafiyet tespit edilmesi durumunda bunlara ilişkin tespit ve öneriler de raporda yer almalıdır.

6.10.4 Nihai Raporlar aynı zamanda, -varsa- sahtecilik, yolsuzluk veya kurumsal çıkarları etkileyen diğer yasadışı faaliyetler ve/veya görevin kötüye kullanılmasına dair tespitleri ve sonuçları da içermelidir. Sonuçlar, toplanan delillerin tamamı üzerinde tarafsız ve objektif şekilde yapılan bir değerlendirmeye dayalı olacaktır.

6.10.5 Nihai Raporlar aynı zamanda usule ilişkin teminatlar (veri koruma dâhil) ve ilgili şahışların haklarının korunmasıyla ilgili olarak alınan önlemleri belirtmeli ve kendisi ile ilgili tespitler konusunda soruşturulan kişi tarafından yapılan açıklamalara ayrıntılı bir şekilde yer vermelidir.

6.10.6 Nihai Raporlar soruşturmacı ve/veya soruşturmacılar tarafından imzalanmalıdır.

7. BÖLÜM

RAPORLAMADA TEMEL
İLKE, RAPOR SÜRESİ VE
RAPOR ÜZERİNE YAPILACAK
İŞLEMLER

RAPORLAMADA TEMEL İLKE, RAPOR SÜRESİ VE RAPOR ÜZERİNE YAPILACAK İŞLEMLER

7.1 Raporlamada temel ilke

7.1.1 Soruşturma sonucunda hazırlanacak raporlar, belirsizliklere yer veremeyecek şekilde, kolay anlaşılır bir tarzda yazılır; mevzuata, uygun ve yeterli kanıtlara dayalı olarak düzenlenir.

7.1.2 Raporların içeriğine, türüne ve biçimine ilişkin diğer hususlar, denetim birimi yönetmeliklerinde veya kurum ve kuruluşların personel yönetmeliklerinde veya soruşturma rehberlerinde yer alır.

7.1.3 Raporların yazımı ve düzenlenmesi sırasında ekteki raporlama standartları metni dikkate alınır.

7.2 Rapor yazım süresi

7.2.1 4483 sayılı Kanuna göre yapılan ön inceleme dışındaki diğer soruşturmalar sonucunda düzenlenecek raporlar, işin soruşturmacıya tevdi tarihinden itibaren, kanunlarla belirlenen kısıtlayıcı süreler hariç, en kısa zamanda düzenlenir. Bu süre, geçerli nedenlerin bulunması halinde denetim birimi başkanının veya soruşturma emri veren makamın onayı ile uzatılabilir. Bu süreye izin, (sağlık izni dâhil) tatil ve geçici görevlendirmeler ile 4483 sayılı Kanuna göre yapılan ön inceleme süreleri dâhil değildir.

7.2.2 İddia konularının incelenmesi ve soruşturulması ve raporların tanzimi aşamasında zamanaşımının gerektirdiği kısıtlar soruşturmacılar tarafından ayrıca dikkate alınır.

7.3 Rapor üzerine yapılacak işlemler

7.3.1 Soruşturmacılar tarafından düzenlenen raporlar, soruşturma emri vermeye yetkili amir tarafından usul ve esas yönünden incelenir. İncelemenin asıl amacı, soruşturma süresince gerçekleştirilen faaliyetlerin yasalara uygunluğu, gerekliliği veya orantılılığı ile soruşturma süreci boyunca kişilerin haklarının gö-

zetilmiş olmasının sağlanmasıdır. İnceleme sonucunda eksiklik veya hata tespit edilirse, rapor gerekçeli bir yazı ekinde soruşturmacıya iade edilir. Soruşturmacı görüşünde ısrar ederse, onay yazılarına soruşturmacı ve raporu değerlendiren idarenin görüşü ayrı ayrı yazılır ve soruşturma emri veya izni vermeye yetkili makamın takdirine sunulur. Önemli sayılmayacak veya kapsamlı bir değerlendirmeyi gerektirmeyen hata ve eksiklikler öncelikle sözlü olarak bildirilir; soruşturmacının ısrar etmesi halinde gerekçeli yazı yazılır.

7.3.2 Usul ve esas yönünden incelenmesi tamamlanan raporlar derhal onay, izin veya işlem mercilerine tevdi edilir.

7.3.3 İdari makam veya mercilerce rapor üzerine yapılan işlemler, rapor sonuçlarını yetkili idareye bildirirler.

7.4 Raporlama Standartları

Raporların düzenlenmesi ve işleme konulmasında uyulması gereken standartlar genel olarak aşağıda belirtilmektedir. Raporlama standartları sadece raporlama aşamasına yardımcı olmak amacıyla getirilmiştir.

7.4.1 Doğruluk

Soruşturmanın amacı gerçeğin tespiti veya gerçeğin ortaya çıkarılmasına yönelik tüm kanıt ve belgelerin toplanarak doğru değerlendirilmesidir. Bir diğer ifadeyle toplanan deliller, yapılan değerlendirme ile varılan sonuçlar doğru olmak gerçeği yansıtmak zorundadır.

7.4.2 Tarafsızlık

Raporda kullanılan biçim, dil ve ifadeler, tespit, değerlendirme ve öneriler öznelliği yansıtan ve tarafsızlığı etkileyen nitelermeler taşımamalıdır. Bulgular, tespitler, sonuç ve kanaatler önyargısız bir şekilde ifade edilmeli ve somut ve doğrulanabilir verilere dayandırılmalıdır.

7.4.3 Tutarlılık

Rapor kendi içinde bütünlük arz etmeli ve çelişki içermemelidir. Raporda yer alan bilgiler ve tespitler arasında ve bu bilgi ve tespitlerle sonuç arasında kolayca izlenebilir, mantıksal bağlantılar bulunmalıdır.

7.4.4 Ölçülebilirlik

Mali nitelikli inceleme ve soruşturma raporlarında; karşılaştırmaya elverişli, sayısal ifade ve analizlere yer verilmesi ve genellemelerden kaçınılması gerekir.

7.4.5 Öz Olmak

Raporlar lüzumlu her türlü hususu ihtiva etmeli, ancak gereksiz ayrıntılardan arı olmalıdır. Bir başka deyişle, raporlar “tam” ve “eksiksiz” olmalıdır.

7.4.6 Tamlık

Raporlar tüm yönleriyle açıklama gerektirmeyecek şekilde bütünsel olmalıdır. Soruşturmacı, görevin gerektirdiği inceleme ve tespitleri tam olarak yapmalıdır.

7.4.7 Eksiksizlik

Delillerle ilgili tereddütler veya haklı nedenlerle eksik kalan hususlar ve yapılan değerlendirmelerin diğer sınırlılıkları raporlarda açıkça belirtilmelidir.

7.4.8 Açıklık

Raporların sadece konunun uzmanlarının kullanımına mahsus olmadığı dikkate alınmalı ve yazımda kullanılan teknik ibare ve ifadeler açık ve anlaşılır olmalıdır. Soru işaretleri oluşturacak, ilave araştırmalar gerektirecek anlatımlara, hukuki değer taşımayan belirsiz ifadelere yer verilmemelidir. Ancak lüzumlu teknik hususların açıklayıcı bilgilerle desteklenmesi gerekmektedir.

7.4.9 Yol Göstericilik

Soruşturmanın doğruyu saptama ve çözüm üretme amacına yönelik olarak; raporun niteliğine bağlı yapılacak inceleme, analiz ve değerlendirmelere dayalı öneriler yanında, raporlar ilgili mercilere yardımcı olacak şekilde düzeltici, bilgilendirici ve geliştirici nitelik taşımaktadır. Tavsiyeler uygulanabilir olmalı ve somut ve tanımlanmış eksikliklere hitap etmelidir.

7.4.10 Zamanlılık

Raporlar idareye değer katacak en uygun sürede veya öngörölmüşse belirlenen süre içerisinde hazırlanmalıdır. Ancak, işin niteliği ve aciliyeti, tespit edilen risklerin önemi ve alınacak önlemlerin ivediliği ile görevin tamamlanması ve rapor yazımının alacağı süre göz önüne alınarak, esas rapor hazırlanana kadar ara rapor veya bu nitelikte yazı düzenlenebilir.

7.4.11 Üslup

Mesleki ölçü ve birikime bağlı olarak raporlarda uygun üslup kullanılmalıdır. Bu anlamda yalın ve anlaşılır rapor dili kullanılmasına özen gösterilmelidir. Yazım dili içerik yönünden kurallara uygun olmalıdır.

8. BÖLÜM

ÖRNEK YARGI KARARLARI

ÖRNEK YARGI KARARLARI

Aşağıda yer alan örnek mahkeme kararları emsal nitelikte olup düzenlenen raporlarda yol gösterici olma gayesi ile konulmuştur. Ancak her iddiayı ve soruşturma sürecini kendi içerisinde ve özel durumuna göre değerlendirmek gerekmektedir. Benzer konularda mahkemelerin farklı dairelerinin, hatta aynı dairenin dahi farklı kararlar verdiği göz önünde bulundurulmalıdır. Soruşturulan iddialara benzerlik açısından en yakın mahkeme kararı emsal gösterilmeli, sadece mahkeme kararının konu başlığı baz alınarak karar verilmemelidir. Ayrıca konu ile ilgili içtihadı birleştirme kararları da araştırılmalı bu kararlar kanun hükmünde ve bağlayıcılığı söz konusu olduğundan, değerlendirme ve karar vermede güçlü bir dayanak/gerekeç olarak gösterilebileceği göz önünde bulundurulmalıdır

1. 4/D li personelin 4483 sayılı Kanuna tabi olmadığı hususu hakkında;

Danıştay 1. Dairesi, işçilerin, memur ve diğer kamu görevlisi olarak sayılmadığını, bu sebeple 4483 sayılı Kanun kapsamında olmadığından haklarında ön inceleme yapılamayacağını, işçiler hakkında genel hükümlere göre doğrudan Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma yapılması gerektiği yönünde karar vermiştir.

Danıştay

1. Daire Başkanlığı

E: 2013/254

K: 2013/304

"... 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 2 nci maddesi kapsamında bulunmayan işçiler hakkında anılan Yasaya göre "karar verilmesi" mümkün değildir. Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca, suça iştiraktan dolayı aynı mahkemede yargılanacak olunması da bu gerçeği değiştirmemektedir. Kamu görevlisi kavramı, 1999 yılında yürürlüğe giren 4483 sayılı Yasada yer almış; bu tanım 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 6 ncı maddesinin (c) fıkrasıyla daha da açıklık kazanmıştır. Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin "genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memur ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebi ile işledikleri suçlar 4483 sayılı Yasaya tabidir. Türk Ceza Kanununun 6 ncı maddesinin (c) fıkrasında kamu görevlisi "kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya

seçilme yoluyla ya da herhangi bir suretle sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi" olarak tanımlanmıştır. Bu iki düzenlemede de "memur" kavramından daha geniş bir kavram olan "kamu görevine" vurgu yapılmış bulunmaktadır. Anayasanın 128 inci maddesi de bu doğrultuda düzenlemeler içermekte olup esas itibarıyla 4483 sayılı Yasa, memurlara, eski mevzuata göre daha sınırlı bir biçimde uygulanmaktadır. Bu çerçevede kamu görevlilerinin görevleri esnasında işlenen ve görevden doğmayan suçları kapsam dışı bırakılmış bulunmaktadır. Memurların sadece görevinden doğan suçları ön inceleme kapsamında ele alınırken, işçilerin genel hükümler yerine 4483 sayılı Yasa'ya göre işleme tabi tutulması mevcut hükümlere uygun düşmemektedir. Uygulamadaki hukuki düzenlemeler ve yargısal kararlar işçileri kamu görevlisi kapsamında değerlendirmemektedir.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin 09.02.1993 gün ve 44/7 sayılı kararı da, işçilerin, Anayasanın 128. maddesindeki memur ve diğer kamu görevlisi sayılmayacağını hüküm altına almıştır... Yürürlükte bulunan yasal düzenlemeler ve özü itibarıyla güncelliğini koruyan yargı kararları karşısında işçiler hakkında genel hükümlere göre doğrudan Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma yapılması gerektiği... 12.03.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

2. Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile DMK 125/E(f) -fiili tecavüz-kapsamında değerlendirilen itme eylemi arasında adil bir dengenin bulunmadığı hakkında;

Danıştay 12. Dairesi, "itme" şeklinde gerçekleşen eylemin disiplin cezası verilmesini gerektiren bir eylem olduğunu ancak 657 sayılı Kanun'un 125/E-(f) maddesinde yer alan Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile bu bağlamda "fiili tecavüz" olarak nitelendirilen itme eylemi arasında adil bir dengenin bulunmadığı yönünde karar vermiştir.

Danıştay

12. Daire Başkanlığı

E. 2016/8855

K. 2017/461

"...Soruşturma raporunda yer alan ifadeler incelendiğinde; olayın tarafları dışında 11 kişinin ifadelerinin alındığı, bahse konu darpa maruz kalan ilköğretim müdürünün olay anında yanında bulunan aynı okulun müdür yardımcısı ve olay esnasında dersten çıkan bir öğretmenin, davacının müdürü tekmelediği yönünde beyanda bulunmalarına karşın, genel olarak ifadelerine başvurulmaların olay anında gü-

rültü duydukları, fiili tecavüz görmedikleri yönünde beyanda buldukları, davacı ile davacının şahit gösterdiği iki kişinin ifadelerinden ise, davacının müdürü iterek yere düşürdüğü anlaşılmaktadır.

Kanun koyucu, hukuk devletinde kamu hizmetlerinin uyum ve düzen içinde yürütülmesini sağlamak amacıyla hizmeti sunan kamu görevlileri için disiplin düzenlemeleri içeren kurallar öngörebilir ve bu kurallara uyulmasını temin etmek amacıyla çeşitli disiplin yaptırımları benimseyebilir. Ancak disipline konu eylemler ile yaptırımlar arasında adil bir dengenin gözetilmesi de hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir. Eylem ile yaptırım arasında bulunması gereken adil denge, "ölçülülük ilkesi" olarak da adlandırılmakta ve bu ilkenin alt ilkelerini de elverişlilik, zorunluluk ve orantılılık ilkeleri oluşturmaktadır.

"Elverişlilik ilkesi", öngörülen yaptırımın ulaşılmak istenen amaç için elverişli olmasını, "zorunluluk ilkesi" öngörülen yaptırımın ulaşılmak istenen amaç bakımından zorunlu olmasını ve "orantılılık ilkesi" ise öngörülen yaptırım ile ulaşılmak istenen amaç arasında olması gereken orantıyı ifade etmektedir.

Bu durumda; davacının eyleminin disiplin cezası verilmesini gerektirdiği tartışmasız olmakla birlikte, 657 sayılı Kanun'un 125/E-(f) maddesinde yer alan Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile bu bağlamda "fiili tecavüz" olarak nitelendirilen itme eylemi arasında adil bir dengenin bulunmadığı açık olduğundan, davacının Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemde hukuka uyarlık, davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında ise hukuki isabet bulunmamaktadır...23/02/2017 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi."

3. Haksız tahrik hükümlerinden yararlanabilme ihtimalinin söz konusu olabileceği hususu hakkında;

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun, Bölge İdare Mahkemesi kararını onamasına karşın söz konusu kararı oy çokluğu ile aldığı, karşı oy gerekçelerinde gerek ilk derece mahkemesinin değerlendirmesi gerek Danıştay 12. Dairesinin 20/06/2019 tarih ve E:2019/1652, K:2019/5170 sayılı kararının gerekçesinde haksız tahrik hükümlerinden yararlanabilme ihtimalinin söz konusu olabileceği... davacı hakkında yürütülen disiplin soruşturması sonunda verilecek cezanın, davacının işlediği iddia edilen eylemin haksız tahrikle gerçekleştiği hususu göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirilmesi gerektiği, dolayısıyla davacıya isnat edilen fiilin tüm boyutlarıyla şüpheye yer vermeyecek şekilde ortaya konulması hususlarına yer verildiği görülmektedir.

Danıştay

İdari Dava Daireleri Kurulu

E. 2020/231

K. 2020/3500

“... İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: İdari soruşturma esnasında alınan ifadeler ve kamera kayıtları incelendiğinde; davacının aynı yerde beraber çalıştığı... ile önce sözlü sonrasında fiziksel boyutta bir kavga yaşadığının sabit olduğu, yaşanan kavga esnasında davacının fırlattığı bardağın ...'ye isabet edip etmediği ayrıntısının kamera kayıtlarından gözükmediği gibi bu anı gören herhangi bir kişinin de bulunmadığı, dolayısıyla davacının bardağı fırlatmak suretiyle kavgayı başlattığı ve bu nedenle meşru savunma hakkından yararlanamayacağı yönündeki davalı idare iddiasının her türlü şüpheden uzak, kesin, yeterli ve inandırıcı delillerle tam bir vicdani kanaat oluşturacak şekilde ortaya konulmadığının anlaşıldığı... davacının haksız tahrik hükümlerinden yararlanabilme ihtimalinin söz konusu olabileceği, fakat muhakik tarafından bu konuda herhangi bir değerlendirmenin yapılmadığının görüldüğü, dolayısıyla davacıya isnat edilen fiilin tüm boyutlarıyla şüpheye yer vermeyecek şekilde ortaya konulmadığı anlaşıldığından bu fiil neticesinde tesis edilen dava konusu işlemin hukuka uygun olmadığı gerekçesiyle iptali ile işlem nedeniyle yoksun kalınan özlük ve parasal haklarının davacıya ödenmesine...

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: Kamera kayıtlarının ve ifade tutanaklarının incelenmesinden, davacının özel güvenlik görevlisi ...'ye cam bardak fırlatarak başlayan kavga neticesinde bu personelin yaralanmasına sebep olduğunun açık olduğu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/E-(f) maddesi uyarınca “Devlet memurluğundan çıkarma” cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık, dava konusu işlemin iptali yönünde verilen Mahkeme kararında ise hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına...

Danıştay 12. Dairesinin 20/06/2019 tarih ve E:2019/1652, K:2019/5170 sayılı kararının özeti; Haksız tahrik ve karşılıklı hakaret halinde cezanın hafifletilebilmesinin ve yerine göre tamamen kaldırılmasının modern ceza hukukunca kabul edilen müesseseler olduğu... İdare Hukukunun kodifiye edilmemiş ve pek çok hukuki boşluğu barındıran yapısı gereği memur disiplin hukukunda hukuki boşluk bulunan hallerde, başta ceza hukuku olmak üzere diğer hukuk dallarındaki mevzuat hükümlerinin idare hukukunun niteliğine uygun düştüğü ölçüde kıyasen uygulandığı, nitekim, “bir suç için bir ceza verilir ilkesi”, “şüpheden sanık yararlanır ilkesi”, “lehe olan kanunun uygulanması ilkesi” gibi ceza hukukuna ait olan ve memur disiplin

hukuku mevzuatında düzenlemesi bulunmayan müesseseler bakımından doktrin ve idari yargının, bu müesseselerin memur disiplin hukuku bakımından da geçerli olduğunu benimsediği ve bu müesseselerin idare hukukunun niteliğine göre uygulanana geldiği,

Memur disiplin hukuku uygulamasında haksız tahrik ve karşılıklı hakaret hal-lerinin söz konusu olduğu durumlarda, olayın özelliğine göre faile daha hafif bir ceza verilmesi veya hiç ceza verilmemesi hususlarının cezayı verecek olan idare tarafından değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucuna göre işlem tesis edilmesinin idare hukukunun niteliğine uygun düşeceği... davacı hakkında yürütülen disiplin soruşturması sonunda verilecek cezanın, davacının işlediği iddia edilen eylemin haksız tahrikle gerçekleştiği hususu göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirilmesi gerekirken, bu hususlar gözetilmeden verilen disiplin cezasında hukuka uyarlık, davanın reddi yolundaki Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulmasına...

Bölge İdare Mahkemesi İsrar kararının özeti: bölge idare mahkemesi ilk kararında ısrar etmiştir,

TÜRK MİLLETİ ADINA Danıştay dava daireleri ile bölge idare mahkemelerinin temyize tabi kararlarının temyizen incelenerek bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan;

a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,

b) Hukuka aykırı karar verilmesi,

c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması" sebeplerinden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle... Bölge İdare Mahkemesi ısrar kararının ONANMASINA... 28/12/2020 tarihinde, kesin olarak oyçokluğu ile karar verildi."

4. Denetim yükümlüğünü ihmal ederek zimmet suçunun işlenmesine sebebiyet verilmesi hususu hakkında;

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, davacının mutemet tarafından hazırlanan evrakları inceleme/kontrol etme görevini yerine getirmeyerek mutemet tarafından büyük miktarda paranın zimmete geçirilmesine sebep olduğu, denetim yükümlüğünü ihmal ederek zimmet suçunun işlenmesine sebebiyet verdiği, bu

sebeple davacının fiiline uygun disiplin cezası ile cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı şeklinde karar vermiştir.

Danıştay

İdari Dava Daireleri Kurulu

E. 2020/551

K. 2020/2473

"... Uyuşmazlıkta, Daire kararında da belirtildiği üzere, Sağlık Bakanlığınca 19/11/2008 tarihinden 13/10/2011 tarihine kadar ... İl Sağlık Müdürlüğüne gönderilen Aile Hekimliği Sarf Malzemeleri ödeneğinin bir kısmının, döner sermaye saymanlığı hesaplarına aktarılması gerekirken, mutemet ...'nın hazırladığı yazılarla ... İl Sağlık Müdürlüğü emrinde İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü görevini vekaleten yürüten davacının imzasıyla İl Sağlık Müdürlüğü maaş hesaplarına aktarıldığı, aktarılan bu ödeneklerin mutemet ... tarafından bizzat çekilerek zimmete geçirildiği, davacının mutemet ... tarafından hazırlanan evrakları inceleme/kontrol etme görevini yerine getirmemek suretiyle mutemet ... tarafından büyük miktarda paranın zimmete geçirilmesine neden olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda, denetim yükümlüğünü ihmal ederek zimmet suçunun işlenmesine sebebiyet verdiği anlaşılan davacının fiiline uygun 125/C-ı disiplin cezası ile cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır... Açıklanan nedenlerle ilk derece mahkemesinin temyize konu ısrar kararının BOZULMASINA... 19/11/2020 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi."

5. Mahkeme kararı üzerine yeni bir disiplin cezası verilirken 657 sayılı Kanunda belirtilen disiplin zamaşımı süresinin dikkate alınmayacağı hususu hakkında;

Danıştay 12. Dairesi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 127 nci maddesinde düzenlenen, zamaşımı sürelerine uyularak verilen disiplin cezalarına karşı açılan davalarda; yargı mercilerince iptal kararı verilmesi ve bu kararın gerekçesinin idareye yeni bir disiplin işlemi tesis etme yetkisi tanınması halinde, makul bir sürede işlem tesis edilmesi kaydıyla 127 nci maddedeki zamaşımı hükümlerinin dikkate alınmayacağına karar vermiştir.

Danıştay

12. Daire Başkanlığı

E. 2012/2857

K. 2013/11887

“... 657 sayılı Yasa'nın 127. maddesindeki zamanaşımı süreleri, idarenin disiplin suçundan haberdar olmasından ilk defa disiplin cezası verilmesine kadarki süreçte dikkate alınacak süreler olup, idare tarafından söz konusu sürelerle riayet edilerek disiplin cezası vermesi halinde, idarenin zamanaşımı sürelerine uyma yükümlülüğünü yerine getirdiğinin kabulü gerekmektedir. Öte yandan, zamanaşımı sürelerinin hesabında disiplin cezası verildikten sonraki itiraz süreci veya onay süreci (disiplin cezasının idari anlamda kesinleşme süreci) dikkate alınmayacağı gibi, idari yargıda dava açılması halinde, yargılama sürecinde geçen süreler ile bozma kararı verilmesi halinde kararın gerekçesi idareye yeni bir disiplin işlemi yapma yetkisi tanıyor ise idarenin yeni bir disiplin işlemi tesis etmesi aşamasında söz konusu zamanaşımı sürelerinin artık öne sürülemeyeceği açıktır. Diğer bir deyişle 657 sayılı Yasa'nın 127. maddesindeki zamanaşımı düzenlemesinin, idare tarafından ilk defa disiplin işlemi tesis edilmesi aşamasında göz önüne alınacak bir müessese olduğu ve ilgili hakkında bu süreler içinde bir disiplin cezası verilmekle birlikte hükmünü doğuracağı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, disiplin cezalarına karşı idari yargıda açılan davalarda verilen iptal kararlarının gerekçesinin, idareye ilgili hakkında başka bir disiplin işlemi tesis etme olanağı tanınması halinde, 2577 sayılı Yasa'nın 28/1. maddesi uyarınca Yargı kararının gereğini yerine getirmekle yükümlü olan idarenin, zaman geçirmeksizin harekete geçerek makul süreler içinde işlem tesis etmeleri gerektiği, buna karşılık yargı kararının gereğini yerine getirirken 657 sayılı Yasa'nın 127/2. maddesi hükmünün ilgilinin sürekli ceza tehdidi altında bırakılmasını önleme fonksiyonu gereği, kararın idarelerine tebliğ edildiği tarihten itibaren her halükarda 2 yıl zarfında disiplin işlemlerini sonuçlandırmaları gerektiği açıktır... Zamanaşımı süresinin geçirildiği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir... 20.12.2013 tarihinde oybirliği ile karar verildi.”

6. Disiplin cezasının kesinleşmesinden sonra geri alınarak yeni bir disiplin cezası tesis edilemeyeceği ile ilgili karar.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, disiplin cezalarının disiplin soruşturma emrinin verilmesinden, işlemin sicilden silinmesine kadar geçen sürecin her aşaması için öngörülen çok sıkı şekil şartlarına tabi tutulduğunu, bu sıkı şekil şartlarına tabi yasal düzenlemeler çerçevesinde kesinleşen ve bu aşamadan sonra ilgili hakkında olduğu kadar kamu idaresi açısından da kesin ve bağlayıcı nitelikte olan idari işlemler olduğunu, bu özelliğinden dolayı kesinleştikten sonra diğer idari işlemler gibi geri alınarak yeni bir disiplin cezası tesis edilmesinin

kural olarak olanaksız olduğunu belirterek, disiplin cezalarının ancak bir yasama tasarrufu olan disiplin affı kanunu, bir yargı kararı (iptal) veya 657 sayılı Kanun'un 133 üncü maddesinde belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde sicil dosyasından silinme hallerinde ortadan kalkabileceğine karar vermiştir.

Danıştay

İdari Dava Daireleri Kurulu

E. 2020/1073, K. 2020/2353

"...Kamu görevlilerinin mevzuata, hizmetin gereklerine ve idarenin işleyişine aykırı fiilleri nedeniyle yürütülen soruşturma sonunda tesis edilen disiplin cezaları, disiplin soruşturma emrinin verilmesinden işlemin sicilden silinmesine kadar geçen sürecin her aşaması için öngörülen çok sıkı şekil şartlarına tabi tutulmuştur. Danıştay'ın yerleşik içtihatlarıyla da kabul edildiği üzere disiplin cezaları, bu sıkı şekil şartlarına tabi yasal düzenlemeler çerçevesinde kesinleşen ve bu aşamadan sonra ilgili hakkında olduğu kadar, kamu idaresi açısından da kesin ve bağlayıcı nitelikte olan idari işlemlerdir. Bu özelliğinden dolayı kesinleştikten sonra, diğer idari işlemler gibi geri alınarak yeni bir disiplin cezası tesis edilmesi kural olarak olanaksızdır. Disiplin cezaları ancak bir yasama tasarrufu olan disiplin affı kanunu, bir yargı kararı (iptal) veya 657 sayılı Kanun'un 133. maddesinde belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde sicil dosyasından silinme hallerinde ortadan kalkabilir.

Uyuşmazlık konusu olayda, davacı hakkında disiplin cezasına konu eylem nedeni ile yürütülen disiplin soruşturması sonucunda hazırlanan ... tarih ve ... sayılı soruşturma raporuyla getirilen teklif doğrultusunda yetkili disiplin amiri tarafından, davacının, 399 sayılı KHK hükümleri ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/C-(ı) maddesi uyarınca 1/8 oranında aylıktan kesme cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, bu cezanın 22/08/2011 tarihinde davacıya tebliğ edildiği ancak PTT Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulunun 10/10/2011 tarihli toplantısında, davacıya verilen aylıktan kesme cezasının, disiplin amirinin yetkisini aşmak suretiyle bu cezayı verdiğiinden bahisle iptal edildiği, daha sonra da davacının son savunması alınarak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/E-(g), 399 sayılı KHK'nın 45/d ve hizmet sözleşmesinin 15/b maddesi uyarınca sözleşmesinin feshine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Soruşturma raporunda getirilen teklif doğrultusunda yetkili disiplin amiri tarafından verilerek tebliğ edilen, 657 sayılı Kanun'un 135. maddesinde yer alan yedi günlük itiraz süresinin dolması ile de idari yönden kesinleşen aylıktan kesme cezasının, yukarıda belirtildiği üzere bir disiplin affı kanunu veya yargı makamlarınca

verilmiş ve kesinleşmiş bir yargı kararı olmadığı sürece, idarenin tek yönlü iradesi ile geri alınarak yeni bir disiplin cezası tesis edilmesine hukuken olanak bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle Davacının temyiz isteminin kabulüne; İdare Mahkemesinin temyize konu ısrar kararının BOZULMASINA... 09/11/2020 tarihinde esasta ve gerekçede oyçokluğu ile karar verildi.”

7. Sosyal medya üzerinden cinsel içerikli paylaşımlarda bulunulması ile ilgili karar;

Danıştay

8. Daire Başkanlığı

E. 2019/5751

K. 2020/5871

“... İlk Derece Mahkemesi kararının özeti; uyuşmazlıkta, dava konusu işleme esas teşkil eden soruşturma raporu, tanık ifadeleri ve eki belgelerin beraber incelenmesinden, davacının işlediği iddia edilen fiillerin niteliği gereği bizzat olayın muhatabı tarafından bilinebileceği, muhataplarının ifadesinden de davacının okul içinde ve dışında çeşitli yollarla öğrencileri ile cinsel içerikte iletişim içerisine girdiğinin anlaşıldığı, ayrıca dosya kapsamında bulunan mesaj çıktılarında da davacının okul içinde ve dışındaki eylemlerinin yüz kızartıcı nitelikte olduğu, ayrıca, dava konusu işlemde, davacının cinsel taciz faaliyetinde/girişiminde bulunduğundan bahisle ceza tesisi yoluna gidilmiş olduğu görülse ve cinsel taciz/tecavüz girişimi fiili niteliğinin, dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgelerden hiçbir tereddüte yer bırakmayacak şekilde ortaya konulamamış olmamakla birlikte davacının işlediği hususunda tereddüt bulunmayan diğer eylemlerinin tutum ve davranışlarının 657 sayılı Kanun’un 125/E-g maddesi kapsamında, memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunduğu hususunda hiçbir duraksama bulunmadığı, öte yandan, dava konusu işlemin hukuka uygunluğunun saptanması karşısında, davacının işlemde kaynaklı parasal ve özlük hakların ödenmesi istemi de yerinde görülmediği gerekçesiyle davanın reddine,

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti; istinaf başvurusuna konu Mahkeme kararının hukuka ve usule uygun olduğu ve davacı tarafından ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği gerekçesiyle istinaf başvurusunun reddine,

TÜRK MİLLETİ ADINA Bölge idare mahkemelerinin nihai kararlarının temyizen

bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmediğinden temyiz isteminin reddine, Bölge İdare Mahkemesi kararının ONANMASINA, kesin olarak, 23/12/2020 tarihinde oybirliği ile karar verildi."

8. Diplomanın sahte olmasının belirlenmesi üzerine iş sözleşmesinin feshedilmesi ile ilgili karar;

Yargıtay Başkanlığı

Esas 2008/16760

Karar 2010/8016

Davacının, diplomasının sahte olmasının belirlenmesi üzerine iş sözleşmesinin feshedildiğini, ödenen ücret ve ücret faizlerinin tahsiline karar verilmesini talep ettiği davada yerel mahkemenin davanın reddine karar verdiği, Yargıtay 9. dairesinin ise, Davacı, gerçekte mühendislik diplomasına sahip olmadığı halde, sözleşmenin yapıldığı sırada, sözleşmenin esaslı noktalarından biri hakkında iş-vereni yanıltmak suretiyle bu görevde bulunan bir çalışanın almakta olduğu ücretin ödenmesi sonucunu doğuracak şekilde işe alınmasını sağladığı, ,davacının yüksek mühendis olarak işe alındığı, işe alınma şartlarından olan mühendislik diplomasının sahte olduğu ceza mahkemesi kararıyla sabit olduğu, diplomasının sahte olduğu gerekçesiyle ödenen ücretlerin tamamının geri verilmesinin kabulünün, fiilen çalışmasının yok sayılması anlamına geldiği, bu durumda davacının, mühendislik mesleğinin gerektirdiği özelliklere sahip olmadan çalıştığı gözetilerek, mühendisin alması gereken ücret yerine, bu niteliğe sahip olmayan, niteliksiz bir işte çalışanın alacağı rayiç, asgari ücret karşılığında çalıştığı kabul edilmesi gerektiği, Mahkemenin, yazılı gerekçe ile mühendislere ödenmesi gereken ücret alacağını hak ettiğinin kabulü ile davanın reddine karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

9. Okul müdürüne hakaret eden ve ayakkabı fırlatan öğretmen hakkında verilen karar;

Danıştay 12. Dairesi, ilk derece mahkemesi davacının okul müdürüne "haysiyetsiz, şerefsiz şekilde" ifadeler kullandığı ve "ayakkabısını çıkararak müdüre

fırlattığı” iddialarının sübuta erdiğini, “Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak” fiilini işlediği gerekçesiyle dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine şeklindeki kararının onanmasına karar vermiştir.

Danıştay

12. Daire Başkanlığı

E. 2019/3720

K. 2020/4138

“... İlk Derece Mahkemesi kararının özeti:...davacının Rehberlik Yürütme Kurulu toplantısında okul müdürüne “haysiyetsiz, şerefsiz şekilde” ifadeler kullandığı ve “ayakkabısını çıkararak müdüre fırlattığı” iddialarının sübuta erdiği, “Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak,” fiilini işlediği gerekçesiyle dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine...”

TÜRK MİLLETİ ADINA 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 6545 sayılı Kanun ile değişik 50/4. maddesinde, Danıştay’ın bozma kararına uyulduğu takdirde, bu kararın temyiz incelemesinin bozma kararına uygunlukla sınırlı olarak yapılacağı hükmüne yer verilmiştir.

Temyizen incelenen kararda, İdare Mahkemesince bozma kararında belirtilen esaslara uyulduğu anlaşılmış olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmediği gerekçesiyle Davacının temyiz isteminin reddine, ilk derece mahkemesi kararının ONANMASINA... 09/12/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”

10. Uyuşturucu kullanan memur hakkında verilen karar;

Öğretmen olarak görev yapan davacının, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 125/E-(g) maddesi uyarınca “Devlet memurluğundan çıkarma” cezası ile cezalandırılmasına ilişkin davada ilk derece mahkemesinin ilgili memurun uyuşturucu kullandığını kabul etmesinden dolayı isnat edilen fiilin sübuta erdiği ve bu fiilin memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareket niteliğinde bulunduğundan dolayı dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verdiği,

Bölge idare mahkemesi ise savunma hakkının usulüne uygun kullanılmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne ve dava konusu işlemin iptaline karar verdiği,

Danıştay 12. Daire Başkanlığı ise davacıya usule uygun savunma hakkının kullanıldığı sonucuna vararak Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmadığına karar vermiştir.

Danıştay

12. Daire Başkanlığı

E. 2020/1528

K. 2020/3135

"... Dosyanın incelenmesinden; Mersin İli, Gülnar İlçesi, ... Ortaokulu'nda öğretmen olarak görev yapan davacının, 18/08/2017 tarihinde özel aracıyla seyir halinde iken devriye gezen polis ekiplerince durdurulduğu esnada imam nikahlı eşi olduğu iddia edilen G.D'nin park halindeki aracın altına belinden bir şeyler çıkarıp atmaya çalıştığı, görevli polis memurları tarafından yapılan kontrol sırasında aracın altına ve etrafına bakıldığında parfüm kutusuna benzer mavi renkli ve bantla sarılı kutu içerisinde bazı hapların bulunduğu, yapılan inceleme neticesinde söz konusu hapların uyuşturucu madde olduğunun anlaşıldığı ve olay günü davacıdan alınan kan örneğinde de... bulunduğu tespit edildiğinden bahisle davacının ve eşinin uyuşturucu madde ile ilgili oldukları iddialarına ilişkin olarak başlatılan disiplin soruşturması sonucunda düzenlenen soruşturma raporunda; olay günü davacının aracında uyuşturucu madde bulunduğu gibi, davacıdan alınan kan örneğinde de esrar tespit edildiği, ayrıca adli yargı mercilerince yürütülen soruşturma dosyasında davacının alınan ifadesinde, zaman zaman uyuşturucu madde kullandığını beyan ettiği, aynı soruşturma dosyası kapsamında şüpheli G.D. ile şüpheli K. T.'nin alınan ifadelerinde de bu durumun doğrulanması nedeniyle davacıya isnat edilen fiilin sübuta erdiğinden bahisle 657 sayılı Kanun'un 125/E-(g) maddesi uyarınca Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılmasının teklif edildiği, teklif doğrultusunda dava konusu işlem ile davacının Devlet memurluğundan çıkarılması üzerine bakılan davanın açıldığı... Dava konusu olayda, davacı hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılması yönünde teklifte bulunulduğu, Milli Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün... tarihli yazı ile davacının işlediği iddia edilen eylemin açıkça belirtilerek savunmasının istenildiği ve bu yazıya cevaben davacı tarafından 28/11/2017 tarihli dilekçe ile yazılı savunma verildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda davalı idarece davacının usule uygun savunması istendiği gibi, davacı tarafından savunma yapıldığı anlaşılmakla, davacıya usule uygun savunma hakkının kullanıldığı sonucuna ulaşıldığından, işin esasına geçilerek bir karar verilmesi gerekirken davanın reddi yönündeki ilk derece mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun kabulü ile dava konusu işlemin iptali yönündeki temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmadığı... temyiz isteminin kabulüne, Bölge İdare Mahkemesi kararının BOZULMASINA, 12/10/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”

11. Disiplin kurallarının, temel olarak idarenin iç düzeninin korunması fonksiyonunu üstlendiği göz önüne alındığında, kamu görevlilerinin hizmet dışındaki özel hayatına yönelik fiillerinin memur disiplin hukukunun alanına girebilmesi için, düzeni bozan, kamu hizmetinin iyi ve düzenli şekilde sunulmasını olumsuz şekilde etkileyen bir yönünün bulunması gerektiği hakkında karar;

Danıştay

5. Daire Başkanlığı

E. 2016/19861

K. 2018/14359

Dava, Erzincan İli, Çayırılı İlçe Emniyet Müdürlüğü kadrosunda komiser olarak görev yapan davacının, Adana İl Emniyet Müdürlüğü emrinde görev yaptığı dönemde hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak fiilini islediğinden bahisle Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü'nün 6/B-5. maddesi uyarınca 6 ay kısa süreli durdurma cezası ile tecziye edilmesi gerekmekte ise de, aynı Tüzük 'ün 15. maddesi geçince bir alt ceza olan 8 gün aylık kesimi cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 27.9.2012 tarih ve 286 sayılı Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Disiplin kurallarının, temel olarak idarenin iç düzeninin korunması fonksiyonunu üstlendiği göz önüne alındığında, kamu görevlilerinin hizmet dışındaki özel hayatına yönelik fiillerinin memur disiplin hukukunun alanına girmesi için bu düzeni bozan, kamu hizmetinin iyi ve düzenli şekilde sunulmasını olumsuz şekilde etkileyen bir yönünün bulunması gerekmekte olup, davacının hizmet dışında özel yaşamını ilgilendiren bu ilişkisinin kamu hizmetinin iyi ve düzenli şekilde sunulmasını olumsuz şekilde etkilediğinin veya kendisine duyulan saygınlık ve güven duygusunu sarstığının somut olarak ortaya konulmadığı anlaşılmaktadır. Bu du-

rumda; davacının, disiplin hukukunu ilgilendiren bir yönü bulunmayan ve disiplin suçu oluşturmayan hizmet dışında meslektaşlarıyla yapmış olduğu kişisel ve özel telefon görüşmelerindeki beyanlarının bir disiplin suçu olarak değerlendirilerek kendisine disiplin cezası verilmesi, Anayasa'nın 20. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi uyarınca "özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlali sonucunu doğuracağından, dava konusu işlemde hukuka uyarlık, davayı reddeden İdare Mahkemesi kararında ise hukuki isabet görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle, Sivas İdare Mahkemesinin 14.4.2014 tarih ve E:2012/1566, K:2014/547 sayılı kararının; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun geçici 8. maddesi gereğince uygulanmasına devam edilen 3622 sayılı Kanun ile değişik 49. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca bozulmasına, yukarıda belirtilen hususlar gözetilerek yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın adı geçen Mahkemeye gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (on beş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 21.5.2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. Davacıya isnat edilen fiiller hizmet dışında işlendiğinden, hizmet içinde işlenmiş gibi 657 sayılı Yasanın 125/C-(ı) maddesi uyarınca disiplin cezası verilemeyeceği hakkında karar;

Danıştay

12. Daire Başkanlığı

Esas No: 2014/4359

Karar No : 2017/6170

Dava dosyasının incelenmesinden; ..... ayında istifa ederek görevinden ayrılan davacının, ... Hastanesi'nde uzman doktor olarak görev yaptığı ..... tarihinde, saat 07.00 dolaylarında kendisinin kullandığı araç ile yolcu otobüsünün çarpışması neticesinde yaralamalı ve maddi hasarlı trafik kazasının meydana geldiği, kaza sonrasında olay yerinde alkolmetreye üfleme reddettiği, ... Devlet Hastanesinde müşahade altına alındığı ve burada da alkolmetreye üflemediği ve kan vermek istemediği, kimden alındığı belli olmayan bir kanın polis memurlarına teslim edildiği, daha sonra davacıdan alkol muayenesi için alınan kan örneğinin Uzm. Dr. ..., Opr. Dr. ... isimli doktorlarla birlikte Hemşire ..., Hemşire ... ve pansumancı ... tarafından tetkik için laboratuvara götürülmesi esnasında kanın başka bir kan ile değiştirilerek "delilleri gizleme, karartma ve yok etme" suçlamasıyla ilgili olarak gözaltına alınmaları ve polis ve savcı nezaretinde alınan kan örneğinden 53 promil alkol çıkması ile ilgili olarak başlatılan soruşturma sonunda düzenlenen 29.09.2011 tarihli ve 76/4 sayılı raporda özetle,

alkollü şekilde araç kullanmak suretiyle kaza yaparak, alkometreye üflemeden, istenildiği zaman kan vermeyerek memuriyet vakarına yakışmayan tutum ve davranışlar sergilediğinden bahisle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/C-(ı) maddesi uyarınca aylıktan kesme cezası ile cezalandırılması yönünde teklif getirildiği, bu teklif doğrultusunda davacının, 657 sayılı Kanun'un 125/C-(ı) maddesi uyarınca 1/15 oranında aylıktan kesme cezası ile cezalandırılması işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Olayda, davacının, alkollü şekilde araç kullanmak suretiyle kaza yaptığı, alkometreye üflemediği ve istenildiği zaman kan vermediği şeklinde sübut bulan fiillerinin Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte bulunduğu sabit olmakla birlikte, söz konusu eylemin doktorluk görevi ile ilgisi bulunmadığı ve anılan fiillerin mesai saatleri dışında gerçekleştiği de göz önüne alındığında, "hizmet dışında" gerçekleştiğinin kabulü gerekmekte olup, söz konusu fiilin "hizmet içinde" gerçekleştiğinden bahisle aylıktan kesme cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemde hukuka uyarlık, davanın reddi yolundaki mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin kabulü ile Mahkeme kararının bozulmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın İdare Mahkemesine gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere 30/11/2017 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

13. Emniyet Müdürlüğü emrinde Emniyet Amiri olarak görev yapan davacı tarafından, süresi içerisinde mal bildiriminde bulunmadığından bahisle Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 7/A-4. maddesi gereğince "12 ay uzun süreli durdurma" cezası ile tecziyesi gerekmekte ise de öğrenim durumu itibarıyla yükselebileceği kadronun son kademesinde bulunduğundan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/5 inci maddesi gereğince "brüt aylığının 1/2 oranında kesilmesine" ilişkin Merkez Disiplin Kurulunun 30/04/2013 tarih ve 2013/247 sayılı kararının iptali istenilmiştir.

Danıştay

5. Daire Başkanlığı

Esas No: 2016/19448

Karar No : 2019/3404

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: .... İdare Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararında; mal bildiriminde bulunulmadığı hususunun tespiti ha-

linde idare tarafından ihtarda bulunulması gerektiği, ancak yapılan ihtar üzerine mal bildiriminde bulunulmadığı takdirde disiplin cezası verilmesinin mümkün olduğu, davalı idare tarafından bu usule uyulmaksızın tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Belirtilen gerekçeyle dava konusu işlem hukuka aykırı bulunarak işlemin iptaline karar verilmiştir.

İdare ve vergi mahkemelerinin nihai kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür. Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir

14. Her ne kadar adli soruşturma aşamasında alınan tanık ifadelerinin soruşturma dosyasına eklendiği görülmüş ise de; disiplin hukuku ile ceza hukuku soruşturma ve yargılama usulleri, verilen cezanın niteliği, bu cezanın doğurduğu sonuçlar ve etkileri ile ceza ve suçların tanımı ve konuluş amaçları birbirinden farklı özellikler gösterdiğinden, disiplin soruşturması kapsamında davacı lehine ve aleyhine olan tüm deliller araştırılmadan, eksik incelemeye dayalı soruşturma raporuna dayalı tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı hakkında

Danıştay

5. Daire Başkanlığı

Esas No: 2016/25677

Karar No : 2017/814

Disiplin suçu teşkil eden fiillerle ilgili olarak soruşturma yapılması zorunlu olduğu gibi soruşturmanın belirli usuller çerçevesinde yapılması da zorunludur. Isnat olunan olayla ilgili olarak soruşturma emri verilmesi, bağımsız, üst veya denk görevde olan bir soruşturmacı atanması, olayla ilgili tanık ve soruşturulanın ifadelerinin alınması, ifade alınmadan kişiye haklarının ve soruşturma konusunun bildirilmesi, isnat olunan fiille ilgili lehe ve aleyhe başkaca delillerin araştırılması, soruşturma sonucunda bir rapor hazırlanması ve bu raporda; olayın değerlendirilerek soruşturmacının kanaat ve teklifini belirtmesi ve ilgili makama sunulması, soruşturmayı yapan kişi ile soruşturmada elde edilen delilleri değerlendirecek kişi veya kurulların ayrı olmasının gerekliliği ve yasal süre içerisinde isnad olunan fiiller bildirilerek sanığın savunmasının alınması, disiplin hukukunun temel ilkelerinden olduğu gibi hukuki güvenliğin bir gereğidir.

Olayda, yukarıda yer verilen disiplin ilkeleri doğrultusunda, kusurlu halin tespiti-
tinden sonra yasal süreler içerisinde ilgili memur hakkında disiplin soruşturması
açıldığı, bağımsız bir muhakkik tayin edilerek yürütülen soruşturma sonucunda
soruşturma raporu düzenlendiği, yetkili disiplin amirinin teklifi ve .....
.....Komisyonu Başkanlığının davacının Devlet memurluğundan çıkar-
ma cezası ile cezalandırılması yolundaki isteği sonrasında Yüksek Disiplin Kurulu
tarafından disiplin cezası tesis edildiği görülmüş ise de; davacıya isnat edilen ey-
lemlerle ilgili tanık ifadelerine başvurulmadığı, (27.10.2013 tarihinde adli emanet
deposunda yapıldığı belirtilen denetim sırasında tutanak tanzim edilmişse, tuta-
nakta imzası bulunan kişilerin ifadeleri gibi...) yalnızca davacının savunmasının
alındığı ve ..... Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen
iddianamede yer alan tespitlerin değerlendirilmesiyle yetinildiği görülmüştür.

Öte yandan, her ne kadar adli soruşturma aşamasında alınan tanık ifadelerinin
soruşturma dosyasına eklendiği görülmüş ise de; disiplin hukuku ile ceza hukuku
soruşturma ve yargılama usulleri, verilen cezanın niteliği, bu cezanın doğurduğu
sonuçlar ve etkileri ile ceza ve suçların tanımı ve konuluş amaçları birbirinden
farklı özellikler göstermektedir.

Bu durumda, davacı lehine ve aleyhine olan tüm deliller araştırılmadan, eksik
incelemeye dayalı soruşturma raporuna dayalı tesis edilen dava konusu işlemde
hukuka uyarlık, davanın reddi yolundaki İdare Mahkemesi kararında ise hukuki isa-
bet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin kabulüyle .....
..... İdare Mahkemesinin 11.12.2015 tarih ve E:2015/858, K:2015/1537 sayılı ka-
rarının; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun geçici 8. maddesi gereğince
uygulanmasına devam edilen 3622 sayılı Yasa ile değişik 49. maddesinin 1. fıkrası-
nın (b) bendi uyarınca BOZULMASINA, yukarıda belirtilen hususlar da gözetilerek
yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın adı geçen Mahkemeye gönderilmesine,
bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu
açık olmak üzere, 11.01.2017 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

**15. Sendikaları Konfederasyonu (.....)'nun .... / .... / ..... tarih ve ..... sayılı ka-
rarı ile "..... çağırısı ile 29/12/2015 tarihinde "savaşa hayır barışı savunacağız"
şiarıyla 29 Aralık günü genel grev yapılmasına karar verilmiş; öğretmen ola-
rak görev yapan davacıların bağlı olduğu sendikanın aldığı karar uyarınca iş
bırakma eylemine katılarak mazeretsiz olarak göreve gelmediğinden bahis-
le 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca aylıktan kesme veya kınama**

cezası ile cezalandırılmış; davalar, anılan disiplin cezalarının iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay

İdari Dava Daireleri Kurulu

Esas No: 2020/1

Karar No : 2020/35

Sendikaların, Anayasa ve kanunlara aykırı olmayan herhangi bir amacı gerçekleştirmek için faaliyet yapabileceğinin kabulü ile birlikte “işe gitmeme” gibi eylemlerle ilgili olarak yani kamu hizmetini kesintiye uğratacak, kamu görevlisinin sorumluluğunu yerine getirmesini engelleyici eylemlerle ilgili olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları, Anayasa Mahkemesi kararları ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun muhtelif kararlarında da vurgulandığı üzere, sendikal faaliyetlerle ilgili olmayan; kamu görevlilerinin sosyal, ekonomik ve meslek hayatlarını ilgilendirmeyen konular doğrultusunda gerçekleştirilen eylemlerin AİHS'nin 11. maddesi kapsamında korunması gerektiğinden bahsedilemez.

Dava konusu uyuşmazlıklarda, davacıların göreve gelmeme nedenini oluşturan sendika kararının amacının; Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bazı il, ilçe ve mahallerde uygulanan sokağa çıkma yasaklarını protesto etmek olduğu hususu sabittir. Anılan hususun, sendika üyelerinin ekonomik ve sosyal menfaatleriyle ilgisi bulunmayan bir eylem olduğu açıktır. Bu tür amaçla yola çıkılan durumlarda, yani sendikaların asli faaliyetlerinin değil de ikincil nitelikteki faaliyetlerinin söz konusu olduğu durumlarda, sendikaların seslerini duyurmak için kullanabileceği başka yollar olduğu da muhakkaktır.

“İşe gitmeme” eyleminin, toplum hayatına ve kamu düzenine etkileri göz önüne alındığında; politik yönü ağır basan bir amaçla işe gidilmeyorsa bu durumun sendikal faaliyet kapsamında sayılması mümkün değildir. Kaldı ki, bu eylemin sonuçları dikkate alındığında da; bunun yol açacağı zararlara katlanılmasını toplumdandan beklemek de hakkaniyete aykırı bir durumdur.

Sonuç olarak, uyuşmazlık konusu olaydaki sendika kararı; kamu görevlilerinin, ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve çıkarları ile bu kapsamda özlük ve parasal haklarının, çalışma koşullarının korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesi amacını taşımadığından, bu haliyle “işe gitmeme” eylemi, sendikal faaliyet kapsamında bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın,

Konya Bölge İdare Mahkemesi Üçüncü İdari Dava Dairesinin 29/11/2017 tarih ve E:2017/2847, K:2017/2895 sayılı kararı doğrultusunda giderilmesine, kesin olarak, 24/02/2020 tarihinde, oybirliği ile karar verildi.

16. Davacının kusurlu olduğu iddia edilen davranışı nedeniyle bir soruşturmacı tayin edilerek usulüne uygun soruşturma yapılmaksızın, 1. Disiplin Amiri tarafından savunması alınmak suretiyle ceza teklifi yapılarak, ayrıca cezayı teklif eden kişinin Disiplin Kurulu kararında da imzası bulunacak şekilde tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı hakkında karar;

Danıştay

5. Daire Başkanlığı

Esas No : 2016/9788

Karar No : 2016/5107

İdare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararların temyiz yolu ile incelenerek bozulabilmeleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun geçici 8. maddesi uyarınca uygulanmasına devam edilen 49. maddesinde belirtilen nedenlerden birinin varlığı halinde mümkün olup, davalı idarece ileri sürülen hususlar bunlardan hiçbirine uymamaktadır.

17.9.1982 tarihli ve 8/5336 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönetmeliğin "Kurul toplantılarına katılamayacak olanlar" başlıklı 6. maddesinde, "Kurulların Başkan ve Üyeleri kendilerine, eşlerine, ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sıhri hisimlerine, disiplin cezası verilmesini teklif ettikleri, disiplin soruşturmasını yaptıkları veya atanmasına yetkili oldukları memurlara ait işlerle ilgili Kurul toplantılarına katılmazlar." hükmü yer almaktadır.

Dava dosyanın incelenmesinden; davacının Erzincan İli, merkez Atatürk Mahallesi ... pafta, ... ada, ... parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan yurt yerinin değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan ekspertiz komisyonundaki görevliler arasında yer aldığı, anılan 3 kişilik komisyonca hazırlanan ekspertiz raporunda "taşınmazın mahallinde inceleme imkanı oluşturulmadığı" cümlesi kullanıldığıının idarece tespit edilmesi üzerine, görevli personelin ekspertiz çalışması için yerinde inceleme yapılması ile ilgili taleplerinin bulunup bulunmadığı, araç tahsisi olup olmadığı hususlarında savunmalarının istenildiği, soruşturma açılmadan 1. Disiplin Amiri tarafından 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125/D-f maddesi uyarınca

kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının teklif edildiği, 27.11.2012 tarihli Disiplin Kurulu kararında ise davacı hakkında disiplin cezasını teklif eden kişinin de imzasının bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacının kusurlu olduğu iddia edilen davranışı nedeniyle bir soruşturmacı tayin edilerek usulüne uygun soruşturma yapılmaksızın, 1. Disiplin Amiri tarafından savunması alınmak suretiyle ceza teklifi yapılarak, ayrıca cezayı teklif eden kişinin Disiplin Kurulu kararında da imzası bulunacak şekilde tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davalı idarenin temyiz isteminin yukarıda belirtilen gerekçe ile reddiyle, Erzurum 1. İdare Mahkemesinin 28.11.2013 tarih ve E:2013/232, K:2013/1228 sayılı kararının yukarıda belirtilen gerekçenin de eklenmesi suretiyle onanmasına, temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına, kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 27/10/2016 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. Hakkında yapılan soruşturma ile eylemi kademe ilerlemesinin durdurulması cezası olarak değerlendirilen davacının durumunun, öncelikle bu konuda yetkili disiplin kurulunda görüşülmesi ve bir alt cezanın bu kurulca değerlendirilmesi gerekirken disiplin kurulu kararı alınmaksızın doğrudan atamaya yetkili amir tarafından bir alt ceza olan aylıktan kesme cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin işlemde yetki yönünden hukuka uyarlık bulunmadığı hakkında;

Danıştay

5. Daire Başkanlığı

Esas No : 2016/10059

Karar No : 2016/5931

Soruşturma neticesinde eylemi, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası olarak değerlendirilen davacının durumunun, öncelikle bu cezayı vermeye yetkili disiplin kurulunda görüşülmesi ve bir alt cezanın bu kurulca değerlendirilmesi gerekirken, disiplin kurulu kararı alınmaksızın doğrudan atamaya yetkili amir tarafından bir alt ceza olan aylıktan kesme cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin işlemde yetki yönünden hukuka uyarlık bulunmadığından İdare Mahkemesince uyuşmazlığın esası incelenerek davanın reddi yolunda karar verilmesinde hukuksal isabet görülmemiştir.

18. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 127 nci maddesinin son fıkrasında yer alan, disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde, ceza verme yetkisinin zaman aşımına uğrayacağına ilişkin düzenlemede; disiplin cezası verme konusunda mevzuatla yetkili kılınan disiplin amiri veya disiplin kurulunca takdir edilen cezanın verildiği tarihin esas alınması gerektiği hakkında;

Danıştay

12. Daire Başkanlığı

Esas No : 2010/5239

Karar No : 2013/9337

657 sayılı Yasa'nın yukarıda yer verilen 127. maddesinde, cezanın kesinleşme tarihi zamanaşımında esas alınacak tarih olarak öngörülmemiş olup, anılan maddeye göre disiplin cezası verme konusunda mevzuatla yetkili kılınan disiplin amiri veya disiplin kurulunca takdir edilen cezanın verildiği tarihin iki yıllık zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dikkate alınması gerektiği açıktır.

Bu durumda; davacının fiilinin 03.10.2006 tarihi olduğu dikkate alındığında Merkez Disiplin Kurulu tarafından davaya konu disiplin cezasının verildiği 25.09.2008 tarihi itibarıyla ceza verme yetkisinin zamanaşımına uğramadığı anlaşıldığından, uyuşmazlığın esası incelenerek karar verilmesi gerekirken, Genel Müdür'ün dava konusu Merkez Disiplin Kurulu kararına onay verdiği tarih ceza verme tarihi olarak kabul edilip, ceza verme yetkisinin zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

19. Yürütülen soruşturmada verilen ifadeler ile ortaya çıkan ve disiplin suçu niteliği taşıyan fiiller ile ilgili olarak yeni bir soruşturma onayı alınarak usulüne uygun bir soruşturma yapılması gerektiği hakkında karar;

Danıştay

16. Daire Başkanlığı

Esas No : 2015/16249

Karar No : 2015/6177

Şikayet dilekçesindeki ileri sürülen iddialar dışında kalan ve yürütülen soruşturmada yer alan ifadeler ile ortaya çıkan (davacıya isnat edilen) hususlar, ayrı

soruşturma konularına yönelik olduğundan, bu konulara ilişkin de ayrı bir soruşturma onayı alınması ve söz konusu iddiaların usulüne uygun olarak yapılacak bir soruşturma ile ortaya konulması gerektiğinden; davacıya isnat edilen diğer fiiller ile ilgili olarak usulüne uygun bir soruşturma yapılmadan, ayrıca, H.P.'nin şikayet dilekçesindeki ileri sürdüğü iddialar dışında kalan ve yürütülen soruşturmada yer alan ifadeler ile ortaya çıkan hususlara yönelik olarak davacının ifadesi ve savunması da alınmadan tesis edilen işlemde hukuka uyarlık görülmemiş olup, davanın reddi yolundaki kararda bu nedenle hukuki isabet bulunmamaktadır.

20. Disiplin soruşturması sonucu sübuta eren eylemlerde idareye alt ceza uygulamasında takdir hakkı tanındığı, mahkeme kararıyla alt ceza vermeye zorlamanın hukuken mümkün olmadığı hakkında;

Danıştay

İdari Dava Daireleri Kurulu

Esas No: 2015/544

Karar No : 2017/512

İlk derece mahkemesi kararında; davacının geçmiş çalışmalarının başarılı ve olumlu olmasından bahisle olayda bir alt ceza verilmesi yoluna gidilmesi gerekirken meslekle ilişkisinin kesilmesi sonucunu doğuracak şekilde tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Danıştay 12. Dairesinin 30/04/2014 gün ve 2013/8351 Esas, 2014/3099 sayılı kararıyla; Anayasal ve yasal düzenlemeler karşısında yargı yerlerince idarenin yerine geçerek memurun geçmiş hizmetlerinin ve sicillerinin değerlendirilmesi sonucu takdir yetkisini kaldırarak biçimde idareyi bir derece hafif cezaya zorlamaya hukuken olanak bulunmadığı,

682 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 7. maddesinin 2. fıkrasına göre; memurun geçmiş çalışmalarının olumlu olması ve sicillerinin iyi veya çok iyi derecede olması halinde bir alt ceza verilmesi konusunda idareye takdir yetkisi tanınmış olup, Anayasal ve yasal düzenlemeler karşısında yargı yerlerince; idareyi, takdir yetkisini ortadan kaldırarak bir derece hafif cezaya zorlamak hukuken mümkün olmadığından, davacıya alt ceza uygulaması gerektiğinden bahisle dava konusu işlemin iptaline ilişkin mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamıştır.

21. Hükümün açıklanması kararı verilse de cinsel saldırı suçundan ceza alınmasının söz konusu olması ve yürütülecek görevin niteliği, önem ve özelliği nedeniyle güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlandığından bahisle atanmanın yapılmamasının uygun olduğu hakkında;

İzmir Bölge İdare Mahkemesi

5.İdari Dava Dairesi

Esas No : 2018/485

Karar No : 2018/907

Davacı hakkında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48.maddesi uyarınca yapılan güvenlik soruşturmasında davacı hakkında basit cinsel saldırı suçundan Asliye Mahkemesi'nce yapılan yargılama sonucunda 1 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına, sanığın yeniden suç işlemeyeceği kanaati olduğundan, CMK'nın 231/5 inci maddesi uyarınca hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına, 5 yıl denetim süresine tabi tutulmasına karar verildiği, Kurum Değerlendirme Komisyonu'nun kararı ile davacı hakkında hükümün açıklanması geri bırakılan bir ceza bulursa da suçun niteliği gereği eğitim kurumunda çalışmasının uygun olmadığına kararlaştırılması üzerine davacının güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlandığı gerekçesiyle atamasının yapılmadığı

İdare Mahkemesi, davacı hakkında her ne kadar hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına kararı verilmişse de hapis cezası ile cezalandırılmasına yönelik Ceza Mahkemesi kararı bulunması ve yürütülecek görevin niteliği, önem ve özelliği birlikte değerlendirildiğinde, davacının güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunun olumsuz olduğu, bu haliyle memur olarak atanmasına engel bir durumun bulunduğuna ve dava konusu atama yapılmaması işleminin hukuka uygun olduğuna karar vererek davayı reddettiği,

İdare Mahkemesi'nin 17/11/2017 gün ve E:2017/680, K:2017/1622 sayılı kararının dayandığı gerekçe usul ve yasaya uygun olup, kaldırılmasını gerektiren bir neden bulunmamasına, açıklanan nedenlerle de istinaf başvurusunun reddine olarak hükmedildiği,

9. BÖLÜM

YAZIŞMA VE RAPORLAMA FORMATLARI

Personele Görevden Uzaklaştırma Yazısının Tebliğ Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Müfettişliği

Sayı :

...../...../202....

Konu :

GİZLİ VE KİŞİYE ÖZEL

Sayın .....

.....

..... Makam'ın ...../.....20... tarihli ve ..... sayılı Olur'ları üzerine hakkınızda yürütülen ön inceleme/inceleme/soruşturmada, ... görev yaptığınız sırada;

a).....

b).....

görülmüş/anlaşılmış/tespit edilmiş olduğundan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 138 inci maddesinin Müfettişliğimize vermiş olduğu yetki kapsamında söz konusu yasanın 137 nci maddesi gereğince yazımızın tebliğinden/tebellüğünden **itibaren görevden uzaklaştırılmış bulunmaktasınız.**

Bilgi ve gereğini rica ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

Görevden Uzaklaştırılan Personelin İlgili Birimlere Bildirilme Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Müfettişliği

Sayı :
...../...../202....

Konu :

REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞINA
..... VALİLİĞİNE
..... MÜDÜRLÜĞÜNE

..... Makamının ..... tarihli ve ..... sayılı Onayları uyarınca, ... sicil numaralı ..... hakkında yürütülen ön inceleme/inceleme/soruşturma sırasında;

a).....
b).....
görülmüş/anlaşılmış/tespit edilmiş olup, adı geçen memurun görevi başında kalması sakıncalı bulunduğundan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 138 inci maddesinin Müfettişliğimize vermiş olduğu yetki kapsamında söz konusu yasanın 137 nci maddesi gereğince .../.../202. tarihinde, saat (...)'de görevden uzaklaştırılmıştır. Görevden uzaklaştırılmasına ilişkin yazı ve tebliğ/tebellüğ belgesi yazımız ekinde sunulmuştur. Bilgi edinilmesini ve gereğini arz/rica ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

Ek: ....Görevden uzaklaştırma yazısı
..... Tebliğ/Tebellüğ belgesi

(1) Başlık, tarih, sayı, konu, metin imza bölümleri Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesi hükmüne uygun olarak düzenlenir.
(2) Personelin görevden uzaklaştırılması, bu yetkinin kullanılmasıyla birlikte ivedi şekilde ayrıca personelin bağlı olduğu birime ve Bakanlık veya Genel Müdürlük Personel birimine bildirilir.

Görevden Uzaklaştırma Yetkisi Olmayan Soruşturmacının Bildirim/Talep Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Muhakkikliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

.....
.....

..... Makamının ..... tarihli ve ..... sayılı Onayları ile ...../...../:..... Kanun gereğince yapılmakta bulunan ön inceleme/inceleme/soruşturmada ..... gibi saptanan hususlar nedeniyle görevi başında kalması sakıncalı görülen .....'nın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 137 nci maddesi gereğince görevden uzaklaştırılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.
Adı geçen görevlinin anılan Kanunun 137 ve devamı maddeleri gereğince görevinden uzaklaştırılmasını,
Takdirlerinize arz ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

İhbarcı/Şikâyetçi Çağırma Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Muhakkikliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

.....
.....

.....'e vaki şikâyetiniz ile ilgili olarak yapılmakta olan inceleme/ön inceleme/soruşturma/disiplin soruşturması nedeniyle bilginize ihtiyaç duyulmuş olup; ../../...., ... günü saat ....'da aşağıda yazılı adresimizde hazır bulunmanızı rica ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

Adres :

İhbarcı/Şikâyetçi Yazılı İfade Tutanağı

TUTANAK

T.C. Kimlik No :
Adı Soyadı :
Baba Adı :
Doğum Yeri ve Tarihi :
Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer :
Tahsili :
İşİ :
İkamet Adresi :

Yukarıda açık kimliği yazılı ...., davetimiz üzerine. .../.../202. günü saat ....'de ....'e/ tarafıma tahsis edilen çalışma odasına gelmesi üzerine; .../.../201. tarihli ihbar/şikâyet dilekçesinde yer alan ad, soyad ve imzanın kendisine ait olup olmadığı soruldu, kendisine ait olduğunu belirtmesi üzerine dilekçe içeriği okundu, okunan içeriğin kendisi tarafından kaleme alındığını belirtmesi üzerine, **kendisine yöneltilen sorulara ilişkin yaptığı açıklamada;**

"....."
"....." dedi.

Başka bir diyeceği olmadığını beyan etmesi üzerine, alınan ifadesi kendisi tarafından okunmuş, tam ve doğru olarak yazıldığını belirtmesi üzerine de ..... sayfa ..... nüsha düzenlenen durumu gösterir işbu tutanak müştereken imza altına alınmıştır.

...../...../202

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

İmza
Adı-Soyadı
İhbarcı/Şikâyetçi

Mahkemeden/Savcılıktan Dosya Talep Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

.....
.....

..... Makamının ..... tarihli ve ... sayılı Onayları uyarınca, ...Kanun hükümlerine göre ..... hakkında yürütülmekte bulunan ön inceleme/soruşturma kapsamında ..... Mahkemesinin .....
Esas No.lu dosyası üzerinde inceleme yapılması lüzumu hâsıl olmuştur.
Sözü edilen dosyanın tarafımıza tevdi hususunda gereğini arz ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

Gerçek ve Tüzel kişilerden Dosya/Evrak Talep Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

.....
.....

..... Makamının ..... tarihli ve ..... sayılı Onayları uyarınca, ... Kanun hükümlerine göre yapılmakta bulunan ön inceleme/soruşturma kapsamında ..... ile ilgili ..... dosyanın/bilginin/belgenin tetkikine ihtiyaç hasıl olmuştur.
İnceleme/soruşturma sonunda geri verilmek üzere bahse konu dosyanın/bilginin/belgenin bir dizi pusulasına bağlanarak aşağıda yazılı adresimize ...(.) gün içerisinde ivedilikle gönderilmesi hususunda,
Gereğini rica ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

Adres :

Tanık Çağırma Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

.....
.....

..... ile ilgili olarak yapılmakta olan inceleme/ /disiplin soruşturma/idari soruşturma nedeniyle bilginize ihtiyaç duyulmuş olup; .././../, ... günü saat ....'da aşağıda yazılı adresimizde hazır bulunmanızı rica ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

Adres :

Kriminal İnceleme Talep Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

..... EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜNE
(Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü)

.....

..... Makamının ..... tarihli ve ..... sayılı Onayları uyarınca ..... Kanun hükümlerine göre tarafımdan yürütülmekte olan ön incelemede/soruşturmada; suç delili niteliğini taşıyan ..... gün ve ..... sayılı evrak üzerindeki yazının kime ait olduğunun belirlenmesine ihtiyaç duyulmuş ve konuyla ilgili olan ..... ve ..... isimli şahısların el yazı örnekleri alınarak ilişikte sunulmuştur. Gerekli karşılaştırmanın yapılarak neticenin aşağıdaki adresimize bildirilmesini rica ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

Ek: 1- ..... gün ve ..... sayılı evrak aslı
2- .....'ye ait el yazı örneği
3- .....'ye ait el yazı örneği

Arama ve El Koyma Talep Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

.....

..... Makamının ..... tarihli ve .....sayılı Onayları uyarınca ..... Kanun hükümlerine göre yürütülmekte olan ön incelemede/soruşturmada; suç delili niteliğini taşıyan bir kısım evrakın/eşyanın karartılması/yok edilmesini önlemek için muhbir/müşteki/tanıklarca bunların bulunduğu öne sürülen aşağıda kimlik ve adresleri yazılı kişilerin üstlerinde ve evlerinde arama ve el koyma kararı alınması için Başsavcılığınıza başvurulması zorunluluğu hasıl olmuştur. Buna ilişkin ön inceleme/soruşturma dosyası örneği, geri verilmek üzere ilişikte sunulmuştur.

..... Mahkemesinden/Hakiminden arama ve el koyma kararı ile arama neticesinde elde edilen kağıtların tetkikine izin verilmesi kararının alınması hususunda, Gereğinin yapılmasını arz ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

Ek: 1- Ön inceleme dosyası
2-Soruşturma dosyası

Failden/ Şikâyet Edilenden İfade Talep Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

Sn. ....
Adres .....

..... Makamının ..... tarihli ve ..... sayılı Onayları uyarınca, ...Kanun hükümlerine göre yapılmakta bulunan ön inceleme/soruşturma kapsamında;

1-

2-

Şeklindeki iddialarla birlikte;

1-

2-

Husularına ilişkin olarak; ..... Kanun hükümlerine göre yürütülen ön inceleme/soruşturma kapsamında hakkında ön inceleme/soruşturma yapılan sıfatıyla yazılı ifadenize ihtiyaç hasıl olmuştur.

Bu kapsamda mezkur şikayet dilekçesinde/.....da yer alan iddialar ile yukarıda belirtilen hususlara ilişkin olarak her sahifesi tarafınızca imzalanmış yazılı ifadenizin, kimlik belgenizin bir örneği ile birlikte varsa teyit ve tevsik edici belgeler de eklenmek suretiyle işbu yazımızın tarafınıza intikalini müteakip en geç .. (...) gün içerisinde aşağıda belirtilen Muhakkiklik adresimize yazılı olarak gönderilmesi, belirtilen sürede yazılı ifadenizin Muhakkiklik adresimize gönderilmemesi veya elden teslim edilmemesi halinde savunma hakkınızı kullanmaktan imtina ettiğinizin kabul edileceğinin bilinmesi hususlarında, Bilgi ve gereğini rica ederiz.

İmza
Adı-Soyadı
Soruşturmacı

İmza
Adı-Soyadı
Soruşturmacı

Adres:

İstinabe usulüyle İfade Alma Yazısı

T.C.
AİLE ve SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

.....

..... Makamının ..... tarihli ve ..... sayılı Onayları uyarınca, ... Kanun hükümlerine göre yapılmakta bulunan ön inceleme/soruşturma kapsamında; Tarafınızdan/görevlendirilecek bir personel aracılığı ile ..... görevli ..... 'ın/..... adresinde ikamet eden ..... isimli kişinin ekli istinabe tutanağına ve soru listesine uygun olarak CMK'nun 147 nci maddesindeki yazılı hak ve yükümlülükleri ile ifadesi sırasında müdafii bulundurabileceği hatırlatılmak suretiyle ifadesinin alınarak aşağıdaki adrese en geç .../.../202. tarihine kadar gönderilmesini, Arz/rica ederim. .../.../202.

İmza
Adı-Soyadı
Unvan

Ek: Soru Listesi
İstinabe Tutanağı

Adres:

Savunma Talep Yazısı

T.C. AİLE ve SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI Müfettişliği

Sayı : ...../...../202....
Konu :

GİZLİ VE KİŞİYE ÖZEL

Sn. .....

Adres .....

..... Makamının ..... tarihli ve ..... sayılı Onayları uyarınca, ... Kanun hükümlerine göre yapılmakta bulunan ön inceleme/soruşturma kapsamında ..... görev yaptığınız sırada;

a).....

.....

b).....

.....

görülmüş/anlaşmış/tespit edilmiştir.

..... görevinizi yerine getirirken usul ve esasların yerine getirilmesinde fiil ve davranışınız nedeniyle ..... (dikkatsiz davrandığınız ve/veya kusurlu davrandığınız ve/veya kasıtlı) davrandığınız anlaşıldığından 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 130 uncu maddesi gereğince yazımızın tebliği tarihinden itibaren ..... gün içinde **savunmanızın** aşağıda belirtilen adresine yapılması, yapılmadığı takdirde savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağınızın bilinmesi hususunu rica ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Soruşturmacı

İmza
Adı-Soyadı
Soruşturmacı

Adres:

Not: 7 günden az olmamak üzere soruşturmacı tarafından savunma yapma süresi tayin edilir.

RAPOR KAPAĞI

T.C.
..... AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

Rapor Tarihi :
Rapor Numarası :

İnceleme / Soruşturma Raporu

MAKAM OLURU TARİH VE SAYISI :
GÖREV EMRİ TARİH VE SAYISI :
SORUŞTURMANIN BAŞLAMA VE BİTİŞ TARİHİ :
RAPORUN VERİLDİĞİ YER/MAKAM :

HAKKINDA RAPOR DÜZENLENENLER

Adı Soyadı

Görevi

Getirilen Teklif

RAPORU DÜZENLEYEN

İmza

A.... K.....

Muhakkik

RAPOR FORMATI

Aile ve Sosyal Hizmetler
İl Müdürlüğü

DİSİPLİN SORUŞTURMASI
RAPORU

Muhakkikliği

I- GİRİŞ:

Valilik Makamının 15.02.2022 gün ve 145 sayılı onaylarına istinaden .... Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nün 16.02.2022 gün ve 49189603-663.05-E.2913620 sayılı görev emirleri gereğince bu Soruşturma Raporu düzenlenmiştir. (Ek:1/1-26)

II- KAPSAM DIŞINDA BIRAKILAN KONULAR VE NEDENLERİ:

Kapsam dışı bırakılan konu bulunmamaktadır. veya,

Kapsam dışına alınan konu var ise nedenleri ve yapılacak olan işlem bu kısımda açıklanmalıdır.

Örnek: İddiası ile ilgili olarak daha önce .....tarih ve ....sayılı Disiplin Soruşturma Raporu düzenlendiğinden, bu Disiplin Soruşturma Raporunun kapsamı dışında tutulmuştur. Şeklinde ifade edilmelidir.

III- İDDİALAR:

..... İddialarının soruşturulmasından ibarettir.

IV- MUHBİR VE MÜŞTEKİ:

V- OLAY YERİ VE TARİHİ:

VI- HAKKINDA DİSİPLİN SORUŞTURMASI YAPILANLAR:

VII- DİSİPLİN SORUŞTURMASININ KONULARI:

1. KONU:

A- Hakkında Disiplin Soruşturması Yapılanlar:

B- Kayıt ve Belgeler: (Ek:3/1-2)

C- Hakkında Disiplin Soruşturması Yapılanın İfadesi:

D- Hakkında Disiplin Soruşturması Yapılanın Savunması:

E- Tanık ve Bilgisine Başvurulan Kişilerin İfadeleri:

Engelsiz Yaşam Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğünde Müdür Yardımcısı

olarak görev yapan K.T ifadesinde;

..... Şeklinde beyanda bulunmuştur. (Ek:4/1-2)

F- Değerlendirme:

G- Sonuç:

2. KONU;

Hakkında Disiplin Soruşturması Yapılanlar:

A- Kayıt ve Belgeler:

(Ek:3/1-2)

B- Hakkında Disiplin Soruşturması Yapılanın İfadesi:

C- Hakkında Disiplin Soruşturması Yapılanın Savunması:

D- Tanık ve Bilgisine Başvurulan Kişilerin İfadeleri:

Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğünde memur olarak görev yapan Y.T ifadesinde;
Şeklinde beyanda bulunmuştur. **(Ek:4/1-2)**

E- Değerlendirme:

F- Sonuç:

VIII- GENEL SONUÇ :

1. KONU:

.....

2. KONU:

.....

Tarafınca düzenlenen bu Disiplin Soruşturma Raporunun bir örneği dizi pusulasına bağlı ekleriyle birlikte Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne sunulmuştur.22.02.2022

**Muhakkik
M.K**

T.C.
..... AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

DİZİ PUSULASI

Sıra No	Parça Adedi	Tarihi	Sayısı	Özü
1	2			Görev Emri ve Ekleri
2	4			..... İhalesine ait evraklar
3	5			.... ait hizmet döküm cetveli
4	1			Nöbet defterinin ilgili sayfaları
5	3			Y.G'nin savunması
6	7			İ.K'nın ifadesi
7	3			
8	4			
9	1			
10	2			
11	8			
12	9			
13	7			
Toplam	56			

(13) sırada (56) parça evraktan oluşup tarafımca düzenlenmiştir. 22.02.2022

M.....K.....
Muhakkik

RAPOR TESLİM YAZISI

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
Muhakkikliği

Sayı : 1234
Konu : A.T hakkında

22.02.2022
ANKARA

..... AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi; Valilik Makamının 15.02.2022 gün ve 145 sayılı onaylarına istinaden .... Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nün 16.02.2022 gün ve 49189603-663.05-E.2913620 sayılı görev emirleri gereğince

İlgi tarih ve sayılı yazılı emirler gereğince, Engelsiz Yaşam Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü ilgilileri hakkında ileri sürülen iddialar incelenmiş ve soruşturma tamamlanmış olup, buna dair düzenlenen 25/02/2022 tarih ve 01 sayılı Disiplin Soruşturması Raporu, bir örneği dizi pusulasına bağlı ekleriyle birlikte Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne sunulmuştur.

Arz ederim.

M.....K.....
Muhakkik

10. BÖLÜM

MUHAKKİK İŞLEMLERİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca yürütülen teftiş faaliyetlerindeki tespitlerin yanı sıra, muhakkiklerce yürütülen inceleme ve soruşturmalar sonucunda düzenlenen raporların Bakanlığımıza intikali neticesinde muhakkiklik iş ve işlemlerine ilişkin aşağıdaki hususlarda gerekli hassasiyetin gösterilmesi önem arz etmektedir.

a) Muhakkik Görevlendirilmelerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/a maddesi kapsamında istihdam edilen ve tercihen muhakkik eğitimi almış personelin inceleme/soruşturma işlemlerine görevlendirilmesi,

2. Görevlendirme onaylarında inceleme/soruşturma konusunun açıkça belirtilmesi (yer, kişi, tarih ve olay, iddia vb.)

3. Görevlendirme yapılırken muhakkik ile hakkında inceleme/soruşturma yapılan personel arasında kin, garaz veya husumet gibi inceleme/soruşturmanın akıbetini olumsuz etkileyecek muhtemel durumların olup olmadığının dikkate alınması,

4. Disiplin soruşturması yapmak üzere görevlendirme yapılırken soruşturmacının hakkında soruşturma yapılan personelin "eşit veya üstü" konumunda olmasına, 4483 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilecek ön incelemecilerin ise hakkında ön inceleme yapılanın "üstü" konumunda olmasına dikkat edilmesi,

5. Müfettişlik bilgisi, tekniği ve becerisi gerektirmeyen konulardaki inceleme, soruşturma ile ön inceleme iş ve işlemlerinin mahallinde disiplin amirlerince öncelikle muhakkik görevlendirilerek yürütülmesi ve sonuçlandırılması,

6. Bir personel hakkında başlatılan soruşturmada, aynı olay hakkında başka bir personelin de adli/idari soruşturmasına başlanılmışsa, soruşturmaların birleştirilerek ilk soruşturma numarası ile görevlendirilen muhakkik vasıtasıyla soruşturmaya devam edilmesi,

7. Kamu görevlisinin daha önce bir disiplin soruşturmasına konu olmuş ve disiplin kararı ile sonuçlandırılmış fiili hakkında ikinci defa muhakkik görevlendirilerek disiplin soruşturması açılmaması ve disiplin cezası verilmemesi,

8. Disiplin soruşturmasında muhakkik sıfatıyla görev alan kişilerin; memur/işçi hakkında verilecek disiplin cezaları veya yapılacak itirazların görüşüldüğü kurul veya komisyona asil üye olarak katılmaması, yedek üyenin kurul/komisyonunda görevlendirilmesi,

9. 15.07.2005 tarihli ve 25876 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun “Kamu görevlisi” başlıklı 44 üncü maddesinde yer alan; “*Bu Kanun kapsamına giren görevlerle bağlantılı olarak kamu görevlileri hakkında 2.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz*” hükmüne dikkat edilmesi,

10. İl Müdürlükleri tarafından muhakkik olarak görevlendirilmesi planlanan personel listesinin (memur, şef, kuruluş müdür yrd, kuruluş müdürü, şube müdürü, araştırmacı, il müdür yrd,) her yıl Ocak ayı içinde Personel Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

11. İnceleme/disiplin soruşturması konusu esas teşkil eden temel bir evrakta, örneğin bir komisyon kararı ya da tutanakta imzası bulunan personelin muhakkik olarak görevlendirilmemesine özen gösterilmesi,

b) Muhakkiklerin Görev ve Yetkileri:

1. Muhakkik, savunma istemi ve disiplin cezası verme (ceza teklif edebilir) yetkisi hariç olmak üzere soruşturma konusuyla sınırlı olarak kendisini görevlendiren disiplin amirinin bütün yetkilerini haiz olup bu kapsamda her türlü evrakı incelemeye, hakkında inceleme/soruşturma yapılan personelin ifadesini almaya, ilgili personel tarafından gösterilen veya bilgisi olabileceğini değerlendirdiği kişilerden bilgi istemeye ve/veya bunları dinlemeye yetkilidir.

2. 02.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında ön inceleme ile görevlendirilen muhakkiklerin, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Kanununa göre işlem yapabilirler.

3. Kamu personelini görevden uzaklaştırma yetkisi özel kanunlarla belirli mercilere verildiğinden, muhakkik tarafından bizzat kullanılamayacağı ancak zaruret hâlinde yetkili mercilerden (Bakan, Vali, Kaymakam) görevden uzaklaştırma tedbir yetkisinin kullanılmasının talep/teklif edilebileceği,

4. Muhakkikler, inceleme/soruşturma emrinde bulunan tüm konular veya sorumlu kişiler hakkında rapor düzenleyebilmekle birlikte disiplin soruşturması kapsamı dışında bırakılan konular ve nedenleri varsa raporda ayrıca belirtmelidirler. (daha önce aynı konu veya kişi ile ilgili bir disiplin soruşturması yapılması durumu vb.)

c) İnceleme, Soruşturma ve Ön İnceleme Süreçlerinde Muhakkiklerce Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

1. Görev emri kapsamında yürütölen inceleme/soruşturmalarda tüm iddiaların eksiksiz bir şekilde incelenmesi,

2. İnceleme/soruşturma görevi tevdi edildiğinde ilk olarak görev kapsamında bulunan iddiaların mevzuatında belirtilen zamanaşımı süresi açısından değerlendirilmesi, iddiaların içerisinde zamanaşımı süresi yaklaşmış olan var ise öncelikli olarak bu iddiaların incelenmesi ve düzenlenen raporun yetkili amire gecikmeksizin teslim edilmesi, ayrıca yetkili amirlerce inceleme/soruşturmaların zamanaşımı kapsamında düzenli olarak takip edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması,

3. Rapor yazımında açık, sade bir dil kullanılması, anlam kaymalarına yol açabilecek devrik cümle kullanımlarının tercih edilmemesi; iddia konusu eylemlerle varılan sonuç arasında neden-sonuç ilişkisinin doğru bir şekilde kurulması,

4. İşlendiğine kanaat getirilen fiile karşılık olarak teklif edilen/onanan cezanın orantılı/ölçölü olmasının, işlenen fiil için mevzuatında sayılan en uygun cezanın teklif edilmesinin, soruşturma usule uygun olarak yapılırsa dahi suçta karşılık gelen eyleme uygun müeyyide uygulanmaması halinde tesis edilen işlemin mahkemelerce iptal edilmesinin söz konusu olabileceğinin göz önünde bulundurulması,

5. Disiplin amirince işlenen fiil karşılığında personelin yalnızca savunması alınmak suretiyle disiplin cezası verilemeyeceğii, mevzuata ve yerleşik yargı içtihatlarına göre disiplin suçunu işlediğii öğrenilen personel hakkında bağımsız bir soruşturmacı tayin edilmeden, isnat edilen fiili her yönüyle şüpheye mahal vermeyecek şekilde ortaya koyan bir soruşturma raporu tanzim edilmeden disiplin cezası verilmesinin hukuka uyarlı olmadığının kabul edildiğii, disiplin soruşturmasını yürüten ile disiplin cezasını onaylayan makamın aynı kişide birleşmesinin disiplin cezasının mahkemelerce iptal gerekçesi olacağıının bilinmesi,

6. Disiplin cezası teklifi getirilen raporların inceleme olarak değıil, disiplin soruşturması raporu olarak düzenlenmesi, raporlarda eklerin dizi pusulasından sonra gelmesi ve mevcut tüm belgelere ek numarasının verilmesi,

7. Soruşturmacının inceleme/soruşturmayı yürütmesi sürecinde iş emri kapsamı dışında disipline aykırı başka fiil veya hâl tespit etmesi veya öğrenmesi halinde bu iddialarla ilgili olarak resen inceleme/soruşturma başlatamayacağıı-

nın veya tespit edilen yeni iddiaların devam eden inceleme/soruşturma kapsamında ele alınamayacağı, tespit edilen hususların yetkili âmire yazılı olarak bildirilmesinin, kendisine yazılı olarak inceleme/soruşturma emri verildiği takdirde bu konularda soruşturma yapabileceğinin bilinmesi,

8. İnceleme/soruşturmaların gizliliği ilkesi çerçevesinde hakkında inceleme/soruşturma yapılan kamu görevlisinin bilgileri ile soruşturma konusuna ilişkin her türlü yazışma ve bilginin mümkün olduğu derecede gizli tutulması,

9. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında hazırlanan ön inceleme raporunun karar vermeye yetkili mercie teslim edilmesinde Kanunda öngörülen sürenin göz önünde bulundurulması, bu nedenle raporun incelenmesi ve karar verilebilmesi amacıyla 45 günlük nihai sürenin dolması beklenmeden 40 ıncı günden önce ön inceleme raporunun karar vermeye yetkili mercie teslim edilmesinin uygun olacağı, bu sürenin başlangıcının yetkili merci tarafından ön inceleme emrinin verildiği tarih olarak esas alınması,

10. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında düzenlenen ön inceleme raporunun, soruşturma izni verilmesi/verilmemesi şeklinde sonuca bağlanması, inceleme ile 4483 sayılı Kanun çerçevesinde yapılan ön inceleme raporları arasında usulen farklılıklar olduğunun bilinmesi ve mevzuatına hâkim olunması,

11. Cezai kovuşturması ile disiplin kovuşturmasının bir arada yürütülebileceği, aynı olaydan dolayı memur hakkında ceza mahkemesinde kovuşturmaya başlanılmış olmasının disiplin kovuşturmasını geciktirmek için gerekçe olamayacağı,

12. Disiplin soruşturmalarında cezayı onayacak olan yetkili disiplin amirinin, hakkında disiplin soruşturması yapılacak personelin disipline aykırı fiil veya hâli işlediği zamanda görevli olduğu yerdeki disiplin âmirleri olduğu,

13. Soruşturulanın disiplin suçuna konu fiil veya hâli bakımından aynı zamanda adli soruşturma/kovuşturma yapılmış ise; muhakkik tarafından bu kapsamda ifadeler, bilirkişi raporları, iddianame, personele ilişkin kesinleşmiş karar örnekleri (kovuşturmaya yer olmadığı, mahkumiyet, beraat, hükmün açıklanmasının ertelenmesi kararı vb) duruşma zabıtları, tutanaklar, mahkeme kararları gibi delil niteliğindeki tüm belgelerin onaylı örneklerinin yetkili Cumhuriyet Başsavcılıklarından talep edilerek dosya muhteviyatına eklenmesi,

14. Muhakkikler tarafından yapılacak her türlü iç ve dış tüm yazışmalarda ve

düzenlenen raporun başlık kısmında “Muhakkikliği”, unvan kısmında ise “Muhakkik” ibaresinin kullanılması,

15. Mağdur ve tanıkların beyanları alınırken, (varsa) adli soruşturma sırasında alınan beyanları ile olan çelişkilerin giderilmesi, alınan tüm beyanların yazılı olması, ifadeyi alan, veren ve varsa katip veya şahit olanın imzalarının bulunması,

16. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında ön inceleme yapan muhakkiklerin, gerektiğinde ek süre taleplerini gerekçeleriyle birlikte ön inceleme yetkisini veren makama iletmesi,

17. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında ön inceleme yapan muhakkiklerin hakkında ön inceleme yapılan personelin yazılı ifadesinin mutlaka alması,

18. 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçların, muhakkikler tarafından yapılan inceleme/disiplin soruşturması/öninceleme esnasında tespit edilmesi hâlinde, elde edilen delil ve emarelerin yetkili Cumhuriyet Başsavcılığına bir üst yazı ya da tevdi raporu ile gecikmeksizin ihbar ve tevdi edilmesi,

19. Muhakkik tarafından yürütülmekte olan inceleme veya soruşturmanın Bakanlık Müfettişine devredilmesi hâlinde muhakkik tarafından durumun kendisini görevlendiren disiplin amirine derhal bildirilmesi,

20. Şikâyet edilen suçun, zamanaşımına uğrayıp uğramadığına, çıkarılmış bulunan af kapsamına girip girmediğine, müştekinin şikâyetinden vazgeçip geçmediğine ya da suç isnat edilen kişinin hayatta olup olmadığına dikkat edilmesi,

21. İddialar ile ilgili daha önce bir inceleme/soruşturma yapıp yapılmadığına, yargı organlarınca veya yetkili kurumlar tarafından verilmiş bir karar bulunup bulunmadığına dikkat edilmesi,

22. İnceleme/soruşturma sürecinde evrak, defter ve kayıtlar üzerine şerh düşülmemesi, ilave veya düzeltme yapılmaması, elektronik, manyetik ve benzeri bilgi işlem ortamlarındaki bilgi ve kayıtların değiştirilmemesi,

23. İfade alınırken (vicahen ya da yazılı) ilgiliye “incelenen/soruşturulan eylemin” net olarak bildirilmesi, görev emri kapsamı dışındaki bir iddiaya ilişkin olarak ifade alınmaması veya ceza teklifinde bulunulmaması,

24. Görevin icrası sırasında tartışmaktan ve personelin görevine müdahale etmekten kaçınılması,

25. Soruşturma konusu ile ilgili tanık ve hakkında soruşturma yapılanların ifadelerine sınırlama getirilmemesi, baskı veya zorlamada bulunulmaması,

26. Muhakkikler tarafından aynı anda birkaç görevi yürüten personel hakkındaki soruşturmalarda, suç hangi görevinden doğmuş veya hangi görevin yapılması sırasında işlenmiş ise o görevin tabi olduğu soruşturma usulüne göre işlemlerin yürütülmesi,

27. Memur veya diğer kamu görevlilerinin (işçi, sözleşmeli, ek ders ücreti karşılığı çalışan, taşeron vb.) birlikte suç işlemleri veya aynı raporda haklarındaki iddiaların incelenmesi/soruşturulması/ön incelenmesi halinde muhakkikler tarafından;

- 4/a memur ve kadro karşılığı sözleşmeli statüdeki memurlar için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanun, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanun, hizmet sözleşmesi, genel hükümler ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde,
- 4/d statüsündeki sürekli işçiler hakkında İş Kanunu, toplu iş sözleşmesi, belirsiz süreli iş sözleşmesi ve eki disiplin ceza cetvelleri çerçevesinde,
- 4/b sözleşmeli şekilde istihdam edilen personel için "Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar" ile hizmet sözleşmesi ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde,
- Ek ders ücreti karşılığı çalışan personel için (Mülga) "Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esasları" ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde,
- Diğer (hizmet alımı, İŞKUR vasıtasıyla çalışanlar, ücreti STK'lar tarafından karşılananlar vb.) personel için, ilgili mevzuatı çerçevesinde değerlendirme yapılarak düzenlenecek raporda gerekli önerilerde bulunulması,

28. Muhakkikler tarafından, Bakanlığımız tarafından açılış izni verilen ve denetimi yapılan özel sosyal hizmet kuruluşlarında (özel aile danışma merkezi, özel engelli bakım merkezi, özel kreşler ve gündüz bakım evi, özel huzurevi vb) görevli yönetici ve personel için ilgili kuruluş mevzuatı ile tabi oldukları diğer genel ve özel mevzuat çerçevesinde inceleme yapılarak raporların düzenlenmesi,

29. Muhakkikler tarafından yürütülen disiplin/inceleme/ön inceleme sürecinde konusu suç olan bir fiilin öğrenilmesi halinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanu-

nun 278 inci ve 279 uncu maddeleri ile Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 27/11/2014 tarihli ve 2014/12 no'lu "Suç Duyurularında Uyulacak Esaslar " konulu Genelgesi doğrultusunda işlem tesis edilmesi,

30. İnceleme/ön inceleme/disiplin soruşturması görevini yapmak üzere görevlendirilen muhakkiklerce, 14.09.2010 tarihli ve 27699 Resmî Gazete sayılı "Denetim Görevlilerinin Uyacakları Meslekî Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmelik" te yer alan hükümler doğrultusunda hareket edilmesi,

d) Muhakkikler Tarafından Düzenlenecek Raporlarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

1. Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından duyurulan rapor formatlarının kullanılması,

2. Raporda atıf yapılan kayıt ve belgelerin onaylı örneklerinin eksiksiz olarak soruşturma dosyasına eklenmesi, dosyaya konulan tüm ifade, kayıt ve belgelerin sağ üst köşesine kırmızı kalemle ek numarası verilmesi ve bu şekilde oluşturulan soruşturma evrakının dizi pusulasına bağlanması,

3. Disiplin soruşturması veya inceleme neticesinde müştekinin haksız isnat ve iftirada bulunduğu kanaatine varılması halinde müşteki hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 25 inci maddesi kapsamında işlem yapılması önerisinde bulunulması,

4. Düzenlenen disiplin soruşturması raporlarında, eylemlerin birbirini izlemesi, iç içe geçmiş olması, aynı süreç ve zaman diliminde gerçekleşmiş olması ve birbiri arasında kopukluk olmaması durumunda hareketlerin tek bir eylem olarak görülmesi,

5. İleri sürülen iddialar ile ilgili olarak kayıt, belge, görüntü vb. ispat edici unsurların yetersiz olması veya hiç olmaması ve sadece başvuru ifade beyanlarına göre raporda teklif getirilmesi söz konusu olduğu durumlarda, öncelikle soruşturmanın tarafları dışında kalan soruşturmadan bağımsız şahısların verdiği beyanların esas alınması, alınan ifadelerin birbiriyle çelişmesi halinde hangi yönde kaç ifadenin bulunduğundan ziyade, hangi ifadelerin olayın gerçekleşme şekline ve hayatın olağan akışına uygun düştüğünün irdelenmesi,

6. Düzenlenen tüm raporların fiziksel hali dışında, yazılı ve elektronik olarak da ilgili ve yetkili makama iletilmesi,

7. Soruşturma raporunun soruşturma emri veren makama tevdi edilmesi

sonrasında ilgili makamca raporun yetersiz olduğunun tespiti halinde, eksikliklerin giderilmesi için soruşturma raporunun muhakkike iade edilmesi veya yeni bir muhakkik tayin edilmesi,

8. Hazırlanacak raporun eklerini teşkil eden "ilişik listesinin" üst satırlardan alt satırlara diziliminde, tarih, konu, şahıs ya da uygun bir kriter seçilerek tasnifli bir şekilde oluşturulması, ilişik listesindeki her evrakın genel ifadelerle değil tanımlayıcı net ifadelerle yazılması,

e) Muhakkik Raporlarının Personel Genel Müdürlüğüne Gönderilmesinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

1. Disiplin amirleri tarafından talep edilen savunma istem yazısında;

- İsnat edilen fiil ve hâllerin açıkça yer, kişi, zaman ve olay belirtilerek yazılması, hakkında teklif edilen cezanın belirtilmesi,
- Yedi günden az olmamak üzere savunma hazırlamaya makul bir süre verilmesi,
- Verilen süre içinde savunma yapılmadığı takdirde savunma hakkından vazgeçilmiş sayılacağına ilişkin ihtarın bulunması,

Savunma süresinin tebliğin ertesi günü işlemeye başlayacağı, mücbir sebep hâlleri saklı olmak üzere, izinli veya raporlu olmasının savunma süresini uzatmayacağı hususlarının bilinmesi,

2. İşçinin disiplini bozan bir fiiline ait son cezanın kendisine tebliğinden itibaren beş (5) yıl içinde aynı fiili işlemesi halinde Disiplin Ceza Cetvelinde gösterilen cezalar birden üçe kadar olan tekerrür sırasına göre bir sonraki ceza uygulanacağı, işçinin disiplini bozan bir fiiline ait son cezanın kendisine tebliğinden itibaren beş (5) yıldan daha fazla bir zaman içerisinde aynı fiili işlemesi halinde; işçiye son defa verilen ceza uygulanacağı, bu sebeple disiplin cezası önerilmesi ve karara bağlanması sürecinde işçinin varsa geçmiş cezalarının kontrol edilerek tekerrür durumuna dikkat edilmesi,

3. İşçilere yönelik yapılan disiplin soruşturmasına konu teşkil eden olaya iştiraki olan başkan/üyenin İşyeri Disiplin Kurulu toplantılarına ve karara katılması, bu başkan/üyenin yerine yedeklerden birinin görevlendirilmesi,

4. Yetkili disiplin amiri veya İşyeri Disiplin Kurulunca muhakkik raporlarına istinaden alınan kararların olayı açıklayıcı bilgiler içermesi, Kurul kararlarında kar-

şı oy kullanan üyelerin karşı oy kullanan üyelerin karşı oy gerekçelerinin kararda belirtilmesi, karar formlarında tarih, sayı, imza vb. bilgilerin eksiksiz yer alması, karar formunun her işçi için ayrı ayrı düzenlenmesi (tek formda birden çok işçiye yer verilmemesi),

5. İş yeri disiplin kurulunca verilen her türlü kararın birer nüshasının en geç 10 gün içinde/zamanında Personel Genel Müdürlüğüne iletilmesi,

6. İşyeri yöneticisi tarafından iletilen itiraz dilekçeleri ile birlikte soruşturma evrakı ve işyeri disiplin kurulu kararından bir nüshanın İşçi Üst Disiplin Kuruluna iletilmek üzere 6 gün içinde Personel Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

7. İşçilerin işverene/işveren vekiline verdikleri hasar ve zararın tespiti için olayın özelliğine göre işveren vekilince görevlendirilecek yetkili bir (1) temsilcisi ile işten anlayan iki (2) üye, varsa sendika veya sendika şubesinin yetkili kılacağı bir işçi temsilcisinden oluşan Hasar ve Zarar Tespit Kurulu tespitine göre işlem tesis edilerek gerçek zararın miktarının sorumlu bulunanlara kusur oranları nispetinde rızaen, sulh yoluyla veya genel hükümlere göre ödetilmesi,

8. Personel Genel Müdürlüğüne gönderilen memur veya işçilere ilişkin inceleme/soruşturma dosyalarında; inceleme/soruşturmaya ilişkin rapor, savunma istek yazısı, savunma, tebligat evrakları, varsa kurul kararları, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesi uyarınca arabulucuya başvurabileceği hususuna ilişkin yazı, dijital kayıtlar, verilen cezaya karşı itiraz edilmesi durumunda itiraza ilişkin belgelerin onaylı bir örneği ile adli sürece ilişkin evrakların dizi pusulasına bağlanmış şekilde tüm kayıt ve belgelerin eksiksiz şekilde iletilmesi,

9. Personel Genel Müdürlüğüne gönderilen muhakkik raporlarında memur ve işçi için iki yıllık disiplin ceza verme zamanaşımı süresi, dosyadaki eksikliklerin tamamlanma süreci ve savunma alınması için belirli bir zamana ihtiyaç olduğu hususları göz önünde bulundurularak muhakkikler tarafından hazırlanacak soruşturma raporlarının sürüncemede bırakılmaksızın zamanında işlem başlatılarak takibinin yapılması ve zamanaşımına uğratılmadan yasal süreler içerisinde sonuçlandırılması, disiplin/ön inceleme iş ve işlemlerini süresinde yapmayarak gecikmeye sebebiyet verenler ile disiplin amirleri hakkında taşra teşkilatında il müdürü, merkez teşkilatında ise birim amirleri tarafından işlem başlatılması, gerek görülmesi halinde ilgililer hakkında disiplin ve/veya adli yünden işlem başlatılabileceğinin bilinmesi,

10. Bazı kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlarla ilgili olarak adli soruşturma/kovuşturma yapılmak üzere dava açıldığı görülmekle birlikte ayrıca idari kapsamda disiplin soruşturması yapılmadığı anlaşılmaktadır. Türk

Ceza Kanununa göre suç teşkil eden fiil ve hallerin 657 sayılı Kanunun 125 inci maddesinde sayılan fiil ve hallerden biri kapsamına girebileceğinden (işçiler için disiplin ceza cetveli) 657 sayılı Kanunun 131 inci maddesi de göz önünde bulundurularak fiilin öğrenildiği tarihten itibaren disiplin soruşturmasının başlatılması, hakkında Devlet memurluğundan çıkarma teklifi ile düzenlenen dosyaların ceza mahkemelerinde devam eden davanın sonucu beklenmeden Yüksek Disiplin Kurulunda veya İşçi Üst Disiplin Kurulunda görüşülmek üzere Personel Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

11. Personele ilişkin başlatılan adli ve idari sürecin (görevden uzaklaştırma, iş akdinin askıya alınması, hizmet sözleşmesinin askıya alınması vb.) takip edilerek Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Personel Genel Müdürlüğü, Valilik gibi birimlere tam ve zamanında bilgi verilmesi,

12. İşçilere ilişkin İşyeri Disiplin Kurulunun belirtilen sayı ve nitelikteki üye ile toplanması, tüm üyelerin fiilen kurul toplantısına katılması,

13. İnceleme, soruşturma ve ön inceleme faaliyetlerine ilişkin tüm verilerin Personel Yönetim Sistemi (PYS) modülüne işlenilmesi amacıyla tam ve zamanında Personel Genel Müdürlüğüne iletilmesi,

14. İlgilileri (müşteki, ihbarcı, mağdur vb) ve/veya yasal vekilleri tarafından soruşturma raporlarının talep edilmesi kapsamındaki başvurularda 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, 3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çerçevesinde hareket edilmesi,

15. Bu esaslarda hüküm bulunmayan hallerde üst hukuk mevzuatına (Kanun, Yönetmelik vb.) göre hareket edilmesi,

Gerekmektedir.

Muhakkiklere ilişkin iş ve işlemlerin yukarıda açıklanan usul ve esaslar gözetilerek yürütülmesi, herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi hususunda azami hassasiyetin gösterilmesi önemle rica olunur.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sok. No: 10/A 06510 Çankaya/ANKARA

Telefon: +90 (312) 705 40 00 (pbx)

www.aile.gov.tr